

TILSYNSRAPPORT

Skolens arbeid med
elevenes utbytte av opplæringen

Skoleeiers forsvarlige system

Aurskog-Høland kommune

Løken skole

5. januar 2018

Innhold

Sammendrag	3
1. Innledning	5
2. Om tilsynet med Aurskog-Høland kommune – Løken skole.....	6
2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler.....	6
2.2 Tema for tilsynet.....	6
2.3 Om gjennomføringen av tilsynet	7
2.3.1 RefLex, dokumentasjon, intervjuer og elevmapper.....	7
2.3.2 Spørreundersøkelse	7
3. Skolens arbeid med opplæringen i fag	9
4. Undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte.....	18
5. Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	26
6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring	29
7. Skoleeiers system for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd	32
8. Frist for retting av lovbrudd	39
9. Skoleeiers frist til å rette	41
Vedlegg: Resultater spørreundersøkelsen	42
Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget	45

Sammendrag

Tema og formål

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn:

- skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen (som denne rapporten omhandler)
- forvaltningskompetanse
- skolebasert vurdering

Tema for tilsynet med Aurskog-Høland kommune – Løken skole er skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen. Hovedpunkter er:

- skolens arbeid med opplæringen i fag
- undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte
- undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning
- vurdering av behov for særskilt språkopplæring
- skoleeiers forsvarlige system for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd

Gjennomføring

Fylkesmannen åpnet 15. september 2017 tilsyn med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen i Aurskog-Høland kommune. Undersøkelsene har vært på skolenivå ved Løken skole og på skoleeiernivå. Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner i denne rapporten er basert på skriftlig dokumentasjon og intervjuer, herunder rektors og utvalgte læreres egenrevisninger som vi ba om i tilsynsvarelet. Vi har også gjennomført en spørreundersøkelse blant elever i utvalgte klasser på 6. og 7. klassetrinn, se kapittel 2.3.2. Fylkesmannen har i tillegg gjennomgått fire elevmapper. Det ble gjennomført stedlig tilsyn 25. oktober 2017.

Forhåndsvarsel og foreløpig rapport blir sendt Aurskog-Høland kommune og Løken skole i brev av 24. november 2017, og Fylkesmannen avholdt sluttmøte 1. desember 2017. Kommunen har gitt tilbakemelding på forhåndsvarsel og foreløpig rapport i brev av 8. desember 2017.

Avdekkede lovbrudd

Fylkesmannen har i dette tilsynet vurdert totalt 32 rettslige krav, og 7 av disse gjelder skoleeiers forsvarlige system. Vi har i kapitlene 3, 6 og 7 konstatert lovbrudd. Gjennom forhåndsvarsel og foreløpig tilsynsrapport kan følgende pålegg bli aktuelle å vedta.

Skolens arbeid med opplæring i fag, jf. kapittel 3

Aurskog-Høland kommune må se til at:

- a. det er samsvar mellom vedtak og IOP når det gjelder innholdet i opplæringen for elevene som har avvik fra LK06
- b. IOP-en har egne mål for opplæringen når elevens opplæring skal avvike fra ordinære læreplaner

Vurdering av behov for særskilt språkopplæring, jf. kapittel 6

Aurskog-Høland kommune må se til at:

- c. Løken skole har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at det blir vurdert om elever med behov for særskilt norskopplæring også har behov for morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring

System for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd, jf. kapittel 7

Aurskog-Høland kommune må:

- d. bruke innhentet informasjon til å vurdere om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen er i samsvar med regelverket
- e. sørge for at skolene får en ny praksis i samsvar med regelverket
- f. følge opp at skolene har endret sin praksis slik at den er i samsvar med regelverket

Status på rapporten og veien videre

I denne tilsynsrapporten er det fastsatt frist for retting av lovbrudd som er avdekket under tilsynet. Fristen er 1. mars 2018. Dersom lovbrudd ikke er rettet innen fristen, vil Fylkesmannen i Oslo og Akershus vedta pålegg om retting med hjemmel i kommuneloven § 60 d. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som enkeltvedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

Fylkesmannen gjør oppmerksom på at våre konklusjoner bygger på det konkrete kildematerialet som foreligger, og vi tar utgangspunkt i status på det tidspunktet tilsynsrapporten er datert.

Tilsynsrapporten er avgrenset til tilsynstemaet og er ikke noen uttømmende tilstandsvurdering av skolens og kommunens øvrige virksomhet.

1. Innledning

Fylkesmannen åpnet 15. september 2017 tilsyn med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen i Aurskog-Høland kommune. Undersøkelsene har vært på skolenivå ved Løken skole og på skoleeiernivå.

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn:

- skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen (som denne rapporten omhandler)
- forvaltningskompetanse
- skolebasert vurdering

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet veiledningsmateriell¹ knyttet til tilsynet, og Fylkesmannen har gjennomført regelverkssamlinger våren 2014, 2015 og 2016.

Det er Aurskog-Høland kommune som skoleeier som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Skoleeier er derfor adressat for denne foreløpige tilsynsrapporten.

I denne tilsynsrapporten er det fastsatt frist for retting av lovbrudd som er avdekket under tilsynet. Fristen er 1. mars 2018. Dersom lovbrudd ikke er rettet innen fristen, vil Fylkesmannen i Oslo og Akershus vedta pålegg om retting med hjemmel i kommuneloven § 60 d. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som enkeltvedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

---

¹ <http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/felles-nasjonalt-tilsyn/felles-nasjonalt-tilsyn-2014-2017/>

2. Om tilsynet med Aurskog-Høland kommune – Løken skole

Løken skole er én av seks skoler i Aurskog-Høland kommune. Skolen har skoleåret 2017/2018 ca. 282 elever fra 1. til 7. trinn.

2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kap. 10 A. Fylkesmannens tilsyn på opplæringsområdet er lovlighetstilsyn jf. kommuneloven § 60 b. Fylkesmannens tilsyn med offentlige skoler er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som lovbrudd, uavhengig av om det er opplæringsloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne, som er brutt.

2.2 Tema for tilsynet

Temaet for tilsynet er rettet mot skolens kjernevirksomhet; skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen. Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen. Hovedpunkter i tilsynet er:

- skolens arbeid med opplæringen i fag
- undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte
- undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning
- vurdering av behov for særskilt språkopplæring
- skoleeiers forsvarlige system for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd

Tilsynet skal bidra til at kommunen som skoleeier sørger for at elevene:

- får kjennskap til og opplæring i målene som gjelder for opplæringen
- får tilbakemeldinger og involveres i eget læringsarbeid for å øke sitt utbytte av opplæringen
- får vurdert kontinuerlig hvilket utbytte de har av opplæringen
- blir fulgt opp og får nødvendig tilrettelegging når utbytte av opplæringen ikke er tilfredsstillende

I tilsynet vurderer vi om elevene får dette på Løken skole. Vi vurderer også om skoleeier har et forsvarlig system for å vurdere og følge opp at elevene får slik opplæring og oppfølging på kommunens skoler. Vi ser på om skoleeier skaffer seg informasjon om praksis på skolene, vurderer om skolene følger regelverket og setter inn tiltak dersom de ikke følger regelverket. Vi vurderer om skoleeier gjør dette tilstrekkelig og ofte nok til å sikre at skolene følger regelverket.

Manglende etterlevelse av regelverket kan medføre at elevene ikke får realisert sine muligheter eller får lite utbytte av opplæringen.

2.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Fylkesmannen åpnet 15. september 2017 tilsynet ved Løken skole i Aurskog-Høland kommune. Skoleeier ble bedt om å legge frem dokumentasjon for Fylkesmannen med hjemmel i kommuneloven § 60 c. Tilsynet har til nå inneholdt følgende aktiviteter:

- dokumentasjon fra Aurskog-Høland kommune og Løken skole, mottatt via RefLex; Utdanningsdirektoratets nettbaserte system for egenvurdering
- åpningsmøte, intervjuer og lesing av elevmapper (se nedenfor); 25. oktober 2017
- forhåndsvarsel om pålegg og foreløpig tilsynsrapport i brev 24. november 2017
- sluttmøte 1. desember 2017
- Aurskog-Høland kommunes tilbakemelding på forhåndsvarsel og foreløpig rapport i brev 8. desember 2017

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på intervjuer og skriftlig dokumentasjon, se vedlegg til slutt i rapporten.

2.3.1 RefLex, dokumentasjon, intervjuer og elevmapper

Dette tilsynet har benyttet Utdanningsdirektoratets nettbaserte system for egenvurdering, RefLex, som informasjonsgrunnlag. RefLex er utfylt av skoleeier, skolens ledelse og utvalgte lærergrupper. Egenvurderingene gir informasjon til Fylkesmannen om tilstanden på tilsynsområdet. I tillegg har RefLex til hensikt å sette i gang prosesser på skolen og i kommunen knyttet til arbeidet med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen.

I RefLex viser skoleeier, skolens ledelse og lærerne til skriftlig dokumentasjon som skal underbygge svarene, se vedlegg til slutt i rapporten. Denne dokumentasjonen er gjennomgått av Fylkesmannen. RefLex ble besvart av skolens ledelse og av lærere i fagene naturfag, matematikk og kunst og håndverk. Når skolens egenvurderinger heretter omtales i tilsynsrapporten, har Fylkesmannen benyttet forkortelsen RefLex.

Fylkesmannen gjennomførte intervjuer med rektor og inspektører, samt utvalgte lærerne.

Fylkesmannen har i tillegg gjennomgått 4 elevmapper.

2.3.2 Spørreundersøkelse

I et tilsyn med stor vekt på organisering av opplæringen og undervisvurdering er det viktig å få med erfaringene fra elever. Fylkesmannen i Oslo og Akershus valgte i dette tilsynet derfor å gjennomføre en spørreundersøkelse blant elever i utvalgte klasser ved Løken skole. På denne måten blir «stemmene» fra langt flere elever hørt enn ved å intervjuer en liten gruppe elever.

Fylkesmannen ser det som viktig og har god erfaring med bruk av elevenes svar fra skoler i flere kommuner. Ved å inkludere flere klasser/elevgrupper på flere årstrinn mener vi dette er en god måte å la elevene bli hørt på i tilsynssammenheng, jf. FNs barnekonvensjon artikkel 12 nr. 1.

Fylkesmannen benyttet et elektronisk spørreskjema med åtte spørsmål, hvor elever skulle krysse av for ja eller nei. Resultatene av spørreundersøkelsen er vedlagt.

For å sikre best mulig representativitet ba Fylkesmannen om at Løken skole formidlet spørreskjemaet, til elever i alle de fire klassene på de to øverste trinnene. Elevene ble bedt å

besvare like spørsmål for de tre fagene naturfag, matematikk og kunst og håndverk. Det er de samme tre fagene som rektor og lærere svarte på i RefLex.

På spørsmål 7 og 8 ba vi elevene svare ut ifra læreren de hadde hatt i faget forrige skoleår. Dette fordi spørreundersøkelsen ble gjennomført midtveis i et skoleår.

Fylkesmannen presiserte at det var frivillig å svare på spørreundersøkelsen. De utvalgte klassene har til sammen 84 elever, og vi fikk tilbake et snittsvar på 75 elever (som vi regner som gyldige). Dette tilsvarer en svarprosent på hele 89% som er svært høyt i en frivillig undersøkelse. Fylkesmannen vil benytte anledningen til å takke elever for deltakelse i undersøkelsen. Vi vil også takke ledelse og lærere ved Løken skole for bistand i gjennomføringen.

Fylkesmannen har brukt RefLex-svarene som et viktig grunnlag i vår vurdering av om skolen følger de aktuelle bestemmelsene som spørreundersøkelsen omhandler. Vi har sendt resultater for de tre fagene enkeltvis til Aurskog-Høland kommune og Løken skole.

2.4 Lesehjelp til tilsynsrapporten

Rapporten har ett kapittel for hvert hovedområde for tilsynet:

- Kapittel 3: om skolens arbeid med opplæringen i fag
- Kapittel 4: om undervisvurdering for å øke elevenes utbytte av opplæringen
- Kapittel 5: om undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning
- Kapittel 6: om vurdering av behov for særskilt språkopplæring
- Kapittel 7: om skoleeiers ansvarlige system

Kapitlene 3-7 er delt inn på følgende måte:

- Rettslig krav
- Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger
- Fylkesmannens konklusjon

De rettslige kravene er nummerert på samme måte som i RefLex. Når enkelte nummer er «hoppet over», er det fordi RefLex har enkelte inngangsspørsmål som innledning til et nytt tema.

Dersom Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, fremkommer dette som korreksjonspunkt. I rapportens kapittel 8 «*Forhåndsvarsel om pålegg om retting*» er det en oppsummering av alle korreksjonspunkt i den foreløpige tilsynsrapporten.

Fylkesmannen har benyttet enkelte forkortelser i denne foreløpige tilsynsrapporten:

- LK06: Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06)
- RefLex: Utdanningsdirektoratets nettbaserte system for egenvurdering
- IOP: Individuell opplæringsplan
- VFL: Vurdering for læring
- PPT: Pedagogisk-psykologisk tjeneste, også omtalt som PP-tjenesten
- 1310.no: Digitalt styringsverktøy/styringssystem
- VK16: Veilederkorpset 2016

3. Skolens arbeid med opplæringen i fag

Rettslig krav 1.2

Rektor skal sikre at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget.

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. Det betyr at opplæringen skal ha et innhold som bygger på kompetansemålene i læreplanen og bidrar til at disse blir nådd. Rektor må organisere skolen slik at dette blir ivaretatt, jf. opplæringsloven § 2-3.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Ledelsen svarer i RefLex at skolen de to siste årene har jobbet mye med læreplanene på fellesøkter og i tiden som er satt av til pedagogisk utvikling. Det blir opplyst at skolen har årsplaner for hvert fag hvor kompetansemålene er fordelt på trinn. Videre opplyser ledelsen i RefLex at skolen har som praksis at alle undervisningsøkter starter med et mål på tavla, eller som gjettekonkurranse i etterkant av aktivitetene. Dette ble innarbeidet med Vurdering for læring-satsningen.

I RefLex svarer lærerne at alle er kjent med og benytter seg av årsplaner i hvert enkelt fag, ukeplaner med mål for alle fag, vurderingsplan etter endt arbeid med delmål. De har også samarbeid mellom kontaktlærer/faglærere om elever med IOP.

Fylkesmannen har mottatt årsplaner for alle trinn i fagene matematikk, kunst og håndverk og naturfag. Årsplanene viser at alle kompetansemålene i LK06 skal være en del av opplæringen. Vi har også mottatt eksempler på ukeplaner og ukesvurderinger med lokale læringsmål knyttet til kompetansemålene i de ulike fagene.

I intervju med lærerne sier de at årsplanene brukes når de planlegger undervisningen. I arbeidet med å endre og kvalitetssikre planene, settes det av tid i utviklingstiden. Lærerne har sittet sammen i faggrupper og på trinn når de gjør dette. Lærerne opplyser videre at i arbeidet med endringer av årsplaner har rektor gitt en frist, rektor sjekker at alle kompetansemålene er med.

Rektor opplyser i intervju at alle lærerne skal ha årsplanene som utgangspunkt når de planlegger undervisningen. Årsplanene lagres i pdf-format for at de ikke skal kunne forandres underveis. Videre opplyser rektor at ledelsen av og til kontrollerer ukeplanene. Det er mange diskusjoner om målformuleringer og det er en del arbeid med såkalt baklengs planlegging og sammenhengen fra generell del av læreplanen, formål og målene i faget.

Gjennom tilsendt dokumentasjon, svarene i RefLex og opplysninger gitt i intervjuene, er det etter Fylkesmannens vurdering synliggjort at rektor sikrer at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget.

Fylkesmannens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.3 og 1.4

Rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen, og hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse.

Underveisvurdering skal brukes som et redskap i læreprosessen og bidra til å forbedre opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-2. Eleven skal kjenne til hva som er målene for opplæringen, og hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene må kjenne til kompetansemålene i læreplanene for fagene, og at de er grunnlaget for vurderingen av elevens kompetanse. De skal også kjenne til hva læreren vektlegger når læreren vurderer et arbeid. Fra og med 8. trinn skal elevene kjenne til hva som skal til for å oppnå de ulike karakterene. Rektor må organisere skolen for å sikre at undervisningspersonalet formidler dette til elevene

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Mål for opplæringen

Rektor skriver i RefLex at det er årsplanene som er grunnlaget for lokale læringsmål. Hun opplyser at læringsmålene blir kommunisert i ukeplanene. Videre viser hun til innsendt dokumentasjon med ulike rutiner for skolen: «*Rutiner for skolens arbeid med opplæring i fag*», «*Prinsipper og praksis for læring og vurdering i Aurskog-Høland kommune*», «*Rutiner for ukeplan skole*» og «*Sånn gjør vi det hos oss*». I disse rutinene heter det blant annet at lærerne skal gi direkte instruksjon om læringsmål, at ukeplaner skal inneholde læringsmål for perioden den gjelder og at mål for timen skal skrives på tavla.

Lærernes svar i RefLex samsvarer godt med svarene fra skolens ledelse. Lærerne viser til de samme rutinene som rektor henviser til.

Også i intervju viser lærerne til de samme rutinene som er nevnt ovenfor. Videre opplyser de at opplysninger om mål sikres gjennom vurderingsplanene. Kompetansemålene står i årsplanene og målene for ukene er brutt ned fra disse kompetansemålene. Ukemålene blir skrevet på tavla og på ukeplanene.

Rektor bekrefter i intervju de samme opplysningene som kommer fram i lærerintervjuene.

Tilsendt dokumentasjon, ledelsens og lærernes svar i RefLex og svarene i intervjuer viser etter vår mening at målene blir formidlet til elevene. Av samme grunn er det Fylkesmannens vurdering at rektor sikrer at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen.

Grunnlaget for vurdering

Rektor svarer i RefLex at det er vanskelig å si at arbeidet med å sikre elevenes rett til å få vite hva som vektlegges i vurderingen av deres kompetanse foregår kontinuerlig. Hun viser til Elevundersøkelsen hvor elevene gir uttrykk for at de er involvert og vet hva som skal vurderes. Videre viser hun til en del av de samme dokumentene som vist til ovenfor. Andre dokumenter det blir vist til i RefLex er «*Mal på KPM-skjema*», «*målark stairs 7*» og «*To stjerner og ett ønske*». I dokumentene det vises til er det flere eksempler på læringsmål. Fylkesmannen kan imidlertid ikke se at det i disse dokumentene kommer fram hva lærerne legger vekt på når de skal vurdere elevenes kompetanse. Riktignok ser vi at de to dokumentene «*målark stairs 7*» og «*To stjerner og ett ønske*», kan fortelle elevene hva lærerne legger til grunn for vurderingen. Vi mener imidlertid at dette først og fremst er egenvurderinger der elevene selv skal gi uttrykk for hva de synes de mestrer.

I RefLex svarer lærerne at målene er tilgjengelige for elevene på tavla, i vurderingsplanene hver uke, og at målene blir brukt aktivt gjennom øktene. Lærerne viser til de samme dokumentene som rektor.

I tillegg viser både rektor og lærerne i RefLex til «Rutine for vurderingsplan og trivselsundersøkelse». Vi kan heller ikke i denne rutinen se at det går fram at det skal synliggjøres hva lærerne legger vekt på i vurderingen av elevenes kompetanse i fag.

I intervju opplyser rektor at vurderingsplanene skal benyttes sammen med trivselsundersøkelsen. Noen lærere bruker vurderingsplanen som en fredagsprøve. Elevene får da vite hva de får til, og dermed hva de skal jobbe mer med. I de tre malene for vurderingsplan vi har fått tilsendt, kommer det imidlertid ikke tydelig fram hva som vektlegges for å vurdere elevens kompetanse i det enkelte faget.

Lærerne opplyser i intervju at det er forskjell på hvor lett det er å lage kriterier i de ulike fagene. Videre opplyser de at hva som skal vurderes ikke alltid er like tydelig som målene. I intervjuene blir det vist til flere av rutinene nevnt ovenfor.

Både i svarene i RefLex, innsendte dokumenter og opplysningene i intervjuer går det tydelig fram at skolen har en praksis hvor målene for opplæringen blir kommunisert til elevene. Vi kan imidlertid ikke se at den samme praksisen gjelder for hvordan lærerne informerer elevene om hva det legges vekt på når de skal vurdere elevenes kompetanse.

På denne bakgrunn mener Fylkesmannen at rektor ikke i tilstrekkelig grad sikrer at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse.

I foreløpig rapport konkluderte Fylkesmannen med følgende:

Det rettslige kravet er oppfylt når det gjelder at rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen.

Det rettslige kravet er ikke oppfylt når det gjelder at rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse.

Fylkesmannens sluttvurdering og konklusjon

Fylkesmannen har, i kommunens redegjørelse, fått tilsendt det kommunen karakteriserer som målark, kriterieark og oppgaver med vurderingskrav. Dette fra ulike trinn, og i ulike fag. Se rettslig krav 2.3 for ytterligere kommentarer om det som er sendt inn, kommentert av Løken skoles rektor og vurderinger gjort av Fylkesmannen.

Etter Fylkesmannens vurdering er det ut fra overnevnte synliggjort at rektor sikrer at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til hva som blir vektlagt i vurdering av elevenes kompetanse. De rettslige kravene er dermed oppfylt.

Rettslig krav 1.5 og 1.6

Rektor skal sikre at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet/ i faget og de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter LK06, jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. For de fleste fag i grunnskolen og for noen fag i videregående skole er kompetansemålene satt pr. hovedtrinn eller etter flere års

opplæring. I slike tilfeller må rektor sikre at elevene får opplæring i alle kompetansemålene i faget/på hovedtrinnet/i faget gjennom opplæringsløpet.

En elev som får spesialundervisning, kan ha unntak fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene, jf. opplæringsloven § 5-5. Gjeldende opplæringsmål for eleven skal fremgå av en individuell opplæringsplan (IOP). Skolen må sikre at elevens opplæring dekker de individuelle opplæringsmålene.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Kompetansemålene i fag

Rektor skriver i RefLex at årsplanene ligger i en mappe på fellesområdet. Her er det organisert med en undermappe for hvert fag. Planene ligger som pdf-filer. Inspektør har ansvaret for å redigere disse når lærere har endret noe på årsplanene og gir beskjed om dette. Skolens ledelse har kontroll på at ingen kompetansemål faller ut av planene. Rektor viser i RefLex blant annet til dokumentene «*Rutine for Årsplan*», «*Rutine for skolens arbeid med opplæring i fag*» og «*Rutine for ukeplan skole*». I «*Rutine for Årsplan*» heter det blant annet at den lokale læreplanen for faget må sikre at skolen jobber med alle kompetansemålene i faget. Av rutinen går det fram hvem som har ansvaret for å skrive planen, hvem som har ansvaret for å gjøre endringer og gi beskjed til skolens ledelse, samt at det er ledelsen som skal føre inn alle endringer i originaldokumentet. Etter endt skoleår skal planene justeres slik det er beskrevet i rutinen.

Lærerne viser i RefLex til årsplanene og ukeplanene. Videre opplyser de at rektor har mulighet til å kontrollere innholdet i både ukeplaner, årsplaner og vurderingsplaner.

I intervjuer gir lærerne uttrykk for at de er trygge på at rektor sikrer innholdet i årsplanene. De opplyser at rektor minner om rutinene på fellestid og i eposter. De sier også at rektor holder god oversikt over at alle holder rutinene.

Fylkesmannen har som opplyst under punkt 1.2 mottatt årsplaner for alle trinn i fagene matematikk, kunst og håndverk og naturfag. Disse planene viser at alle kompetansemålene er med på årsplanene for hvert hovedtrinn.

På bakgrunn av innsendt dokumentasjon av ulike planer, svarene i RefLex og intervjuer, er det Fylkesmannens vurdering at rektor sikrer at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene i faget.

Individuelle opplæringsmål i IOP

Rektor skriver i RefLex at alle IOP-er og årsrapporter skrives i kommunens verktøy Sikker Arbeidsflyt. Dette gir ledelsen og PPT tilgang til alle dokumentene elektronisk. I starten av skoleåret når IOP produseres, er systemet sånn at en inspektør med ansvar for spesialundervisning samarbeider med lærere og arrangerer møter med alle ansatte som har med eleven å gjøre. Kontaktlærer, faglærere, spesialpedagog og assistent må skrive under på at dokumentene er lest. Dette gjelder både sakkyndige vurderinger, enkeltvedtak, årsrapporter, IOP og dysleksiplan der det foreligger. Rektor opplyser i intervju at underskriften er en kvalitetssikring på at alle kjenner til elevens IOP og sakkyndig vurdering.

Svarene til lærerne i RefLex og i intervjuer, bekrefter skolens praksis som er beskrevet ovenfor. I intervju med lærerne blir det også opplyst at spesialpedagogisk lærer snakker med

kontaktlærer og jobber med det samme stoffet som de gjør inne i klasserommet. Det blir også opplyst at alle lærere kjenner til at de må sjekke elevmappene og at de blir minnet på dette av ledelsen. De vet at de må vurdere måloppnåelsen til elevene som har IOP når de skal skrive årsrapporten, og at ledelsen ved inspektøren leser årsrapportene.

Både rektor og lærere viser til den innsendte «*Rutiner for spesialundervisning*». Rektor viser i tillegg til «*Rutine for skolens arbeid med opplæring i fag*» og «*Bekreftelse på lest og gjennomgått dokumentasjon*».

På bakgrunn av innsendt dokumentasjon av ulike planer, svarene i RefLex og intervjuer, er det Fylkesmannens vurdering at rektor sikrer at opplæringen samlet dekker de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Fylkesmannens konklusjon

De rettslige kravene er oppfylt.

Rettslig krav 1.8

Skolen skal hvert år utarbeide IOP for alle elever som har vedtak om spesialundervisning.

Skolen skal utarbeide en individuell opplæringsplan (IOP) for alle elever som får spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-5. Det må fremgå av IOP-en hvilket tidsintervall den gjelder for.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Rektor svarer i RefLex at de følger rutinebeskrivelsen "*Rutine for spesialundervisning*" og den kommunale "*Rutine før- under og etter henvisning*". Skoleeier etterspør gjennom det digitale styringsverktøyet 1310.no, og at hun trykker på at gjøremålet er fullført. Videre svarer skolens ledelse at dersom sakkyndige vurderinger kommer i løpet av året, blir dette fulgt opp.

Fylkesmannen har i dette tilsynet lest et tilfeldig utvalg av elevmapper med saker om spesialundervisning. For dette rettslige kravet har vi gjennomgått totalt fire elevmapper. I alle sakene er det vedlagt IOP for både skoleåret 2016-2017 og 2017-2018. I tillegg har to av sakene vedlagt en egen dysleksiplan for skoleåret 2017- 2018. For de fire elevene er det utarbeidet IOP hver høst. Samtlige IOP-er viser at tidsintervallet er ett skoleår.

På bakgrunn av informasjonen rektor oppgir i RefLex og vår gjennomgang av elevmapper, fastslår Fylkesmannen at Løken skole utarbeider IOP hvert år for alle elever som har vedtak om spesialundervisning. Tidsintervallet fremgår av IOP-en.

Fylkesmannens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.9

Innholdet i IOP-en skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen, og synliggjøre eventuelle avvik fra LK06.

IOP-en skal vise mål for og innholdet i opplæringen og hvordan opplæringen skal gjennomføres, jf. opplæringsloven § 5-5. Reglene for innhold i opplæringen gjelder så langt de passer for spesialundervisningen. Det kan medføre at målene for opplæringen avviker fra kompetansemålene i læreplanene i LK06.

Før skolen/skoleeier gjør et enkeltvedtak om spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering. Den sakkyndige vurderingen skal gi tilrådning om innholdet i opplæringen, blant annet realistiske opplæringsmål for eleven og hvilken opplæring som gir eleven et forsvarlig opplæringstilbud. Vedtaket om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen, og eventuelle avvik må begrunnes. Vedtaket om spesialundervisning fastsetter rammene for opplæringen, og dermed innholdet i IOP-en. IOP-en kan først tas i bruk etter at det er fattet enkeltvedtak om spesialundervisning.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Både rektor og lærerne svarer i RefLex bekreftende på at det er samsvar mellom innholdet i IOP og enkeltvedtak til elever som har spesialundervisning.

Skolens ledelse har svart i RefLex at i nesten alle tilfeller samsvarer vedtaket med sakkyndig vurdering. I de 1-2 tilfellene det ikke gjør det, er dette drøftet med PPT og avklart med foreldre.

Fylkesmannen har for dette rettslige kravet gjennomgått totalt fire elevmapper, hvor to har avvik fra ordinær læreplan, videre omtalt som elev 1 og elev 3.

I de to elevmappene 2 og 4, hvor elevene har vedtak om å følge ordinære læreplaner, er det samsvar mellom vedtak og IOP.

Er det synliggjort at eleven skal ha avvik fra LK06?

For de to elevene, 1 og 3, hvor vi finner at de skal ha avvik, er det beskrevet i vedtakene at begge elevene skal følge læreplan for lavere hovedtrinn i fagene norsk, matematikk og engelsk.

I malen for vedtak er det mulig for skolen å fylle inn «*bortvalg fra kompetansemål*». I vedtakene for de to elevene som begge går på 6. trinn og som har avvik, står det:

- For elev 1 «*Eleven følger kompetansemålene til 3. og 4. årstrinn*» vedtaket gjelder fagene norsk, matematikk og engelsk.
- For elev 3 «*Følger 4.klassetrinns kompetansemål i norsk, matematikk og engelsk*».

Det er derfor synliggjort i både vedtakene og IOP at begge elevene skal ha avvik fra LK06.

Er det samsvar mellom innholdet i IOP og vedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen for elever med avvik fra LK06?

For elev 1 er det tre hovedmål i norsk. Her fremkommer konkrete eksempler på tiltak og arbeidsmetoder. Målene for planperioden er: «*eleven skal kunne lytte etter og gjengi hva dette handler om*», «*kunne automatisere teknisk lesning slik at det ikke kreves så mye energi til*

avkodning» og «kunne fortelle noe sammenhengende ut ifra et bilde eller bildeserie». Etter vår vurdering er disse målformuleringene i for liten grad knyttet til læreplanens kompetansemål.

Vi mener derfor at det ikke er samsvar mellom beskrivelsene i LK06 på 4. årstrinn, og målformuleringene i elevens IOP i norsk.

For samme elev er det i faget matematikk tre tilsvarende mål for planperioden med tilhørende delmål. Disse målene samsvarer i stor grad med tre av kompetansemålene fra læreplanen i matematikk etter 2. årstrinn. I faget engelsk beskriver elevens IOP også tre mål. Målene er i noen grad gjenkjennbare fra læreplanen i engelsk for 2 trinn. Vedtaket viser som nevnt at eleven skal følge kompetansemål til 4. årstrinn.

For elev 3 er det i IOP for norskfaget beskrevet at eleven skal arbeide med kompetansemålene fra 6. trinn («*sitt trinn*»). Dette er ikke i samsvar med enkeltvedtaket som sier at eleven skal følge kompetansemålene etter 4. trinn i faget.

I matematikk beskriver IOP fire områder eleven har som mål for skoleåret. Fylkesmannen ser samsvar mellom enkelte av målområdene i elevens IOP og mål i LK06, for 2. trinn. I faget engelsk er det vanskelig å gjenkjenne målene etter 4. trinn i elevens IOP, sett opp mot kompetansemålene i LK06.

Fylkesmannen vurderer det slik at det i alle fire elevmapper er samsvar mellom vedtak og IOP når det gjelder de fagene/områdene eleven skal ha spesialundervisning i. I IOP-ene er det i noen fag vist til mål på lavere eller høyere nivå, enn det som er beskrevet i vedtakene. I engelsk er det uklart hvilke hovedtrinn kompetansemålene viser til. Vi mener derfor at det ikke er samsvar mellom innholdet i IOP og vedtaket.

Fylkesmannens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt for samsvar mellom vedtak og IOP når det gjelder innholdet i opplæringen for elevene som ikke har avvik fra LK06.

Det rettslige kravet er ikke oppfylt for samsvar mellom vedtak og IOP når det gjelder innholdet i opplæringen for elevene som har avvik fra LK06.

Rettslig krav 1.10

IOP-en må ha egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner.

Reglene om innhold i opplæringen (kompetansemålene i læreplanene) gjelder for spesialundervisning så langt de passer, jf. § 5-5 i opplæringsloven. Skolen skal legge vekt på utviklingsmulighetene for eleven og de opplæringsmålene som er realistiske innenfor det samme totale undervisningstimetallet som for andre elever, jf. opplæringsloven § 5-1. Den individuelle opplæringsplanen skal vise målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5.

Dersom vedtaket om spesialundervisning ikke inneholder avvik fra LK06, eller bare angir færre kompetansemål i et fag enn i den ordinære læreplanen, må dette komme klart frem i IOP-en. Det må også komme klart frem i hvilke fag, eller deler av fag, eleven eventuelt skal følge ordinær opplæring (i klassen).

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Skolens ledere har svart i RefLex at det er forholdsvis nye maler for IOP og årsrapporter. Disse ligger i Sikker arbeidsflyt og har klare rubrikker som skal fylles ut med hovedmål, delmål etc.

Fylkesmannen viser til de undersøkelser og vurderinger som vi omtaler for de to elevmappene vi valgte ut under rettslig krav 1.9, elev 1 og 3. Vi har i 1.9 konkludert med at det ikke er tilstrekkelig samsvar mellom enkeltvedtak og innhold i IOP. Skolen har beskrevet mål for opplæringen i IOP-ene for elevene som har avvik fra LK06. I faget matematikk ser vi at målene elevene har er gjenkjennbare som kompetansemål fra LK06. I språkfagene er det derimot uklart hvilke kompetansemål eller hovedområder opplæringen skal knyttes til. Ut fra tildelte timer som fremkommer i vedtakene og i IOP-ene ser vi at elevene skal følge deler av undervisningen for fagene i ordinær klasse. Vi mener at det ikke kommer klart frem i IOP-en hvilke deler av fag eleven eventuelt skal følge ordinær opplæring (i klassen).

Når det gjelder kompetansemålene som ikke er omtalt i IOP, er det etter vår mening uklart om eleven skal følge klassens ordinære undervisning. Det framkommer heller ikke klart i IOP-en om opplæringen skal omfatte alle kompetansemålene, eller et utvalg.

På denne bakgrunn er det Fylkesmannens vurdering at IOP-en ikke i tilstrekkelig grad har egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner.

Fylkesmannens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

Rettslig krav 1.11

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringens (klassens) planer.

Skolen må ha en fremgangsmåte som angir hvordan spesialundervisningen og den ordinære opplæringen skal ses i sammenheng. Fremgangsmåten må være kjent og innarbeidet av de som har ansvaret for å utvikle IOP-en og for å gjennomføre opplæringen.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Rektor svarer i RefLex at den ansvarlige spesialpedagogiske læreren og kontakt-/faglærer kommuniserer. En del av vedtakene går for eksempel på begrepslæring, og spesialpedagog går da gjennom begrepene for å forberede eleven. Rektor viser også til skolens skriftlige rutine for spesialundervisning, og skriver at det er møter på starten av året med alle involverte lærere og eventuelt assistenter. At elevens dokumenter leses av alle som har eleven i fag, er med på å samordne opplæringen.

Skolen har sendt inn dokumentet «*Rutine for spesialundervisning*».

Der fremkommer det blant annet følgende:

- Kontaktlærer har ansvaret for å informere alle faglærere om innholdet i IOP.
- Faglærere bruker IOP som arbeidsdokument ift. planlegging av undervisningen og fører logg på framgang ift. målene.

I intervju blir det opplyst om jevnligte møter mellom alle lærere på trinnene. Alle peker på at IOP og planlegging av undervisning er tema på disse møtene.

Det er Fylkesmannens vurdering at Løken skole har en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplærings (klassens) planer. Vi begrunner dette med at skolens rutine blir bekreftet gjennom svarene vi får i intervjuer.

Fylkesmannens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

4. Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte

Rettslig krav 2.2

Elevene skal få veiledning i hvilke kompetansemål fra LK06 eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til.

Elevene skal gjøres kjent med målene for opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Dette gjelder for alle årstrinn og gjelder også for elever med individuelle mål i en IOP. Elevene skal gjøres i stand til å forstå hva de skal lære, og hva som er formålet med opplæringen. Lærerne gjennomfører opplæringen og må kommunisere dette til elevene.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Kompetansemål fra LK06

Lærerne gir i RefLex eksempler på hvordan elevene gjøres kjent med læringsmål. Lærerne skriver at kompetansemålene brytes ned til læringsmål slik at elevene skal forstå dem. Lærerne legger vekt på verbene i målene når målene brytes ned. Rektor skriver at elevene ikke gjøres kjent med årsplanene med kompetansemål, men at de gjøres kjent med disse som læringsmål på ukeplanene. Årsplaner med kompetansemål er likevel tilgjengelig for elever og foresatte på skolens læringsplattform eller deles ut på forespørsel. I enkelte tilfeller brukes kompetansemålene på ukeplaner på de eldste trinnene.

I innsendt dokumentasjon viser skolen til «Rutiner for årsplaner». I dokumentet står det beskrevet at skolen utarbeider lokal læreplan på bakgrunn av LK06, at progresjonen i faget skal synliggjøres og dekke alle kompetansemålene fra LK06. Planen gjennomgås hvert år av lærerne som jobber med faget. I skolens innsendte dokumentasjon vises også eksempler på «Rutiner for skolens arbeid med opplæring i fag». Rutinebeskrivelsen viser at skolens årsplaner brukes for å lage ukeplaner med læringsmål hentet fra årsplanene. Vurderingsplanen, som brukes ukentlig eller hver fjortende dag, tar utgangspunkt i kompetansemålene. Fylkesmannen har kontrollert at det er samsvar mellom LK06 og årsplaner i enkelte fag og ser at skolen dokumenterer at kompetansemålene fra LK06 er beskrevet i årsplanene og fordelt på trinn. I «Rutiner for vurderingsplan og trivselsundersøkelse» viser skolen at det vektlegges grunnleggende ferdigheter og at læringsmål og kompetansemål er grunnlag for vurderingen.

I intervju opplyser lærerne at læringsmålene skrives på ukeplanen eller i periodeplanen for faget og på tavla i klasserommene. De forteller videre at målene står beskrevet på ukeplanene, men at dette også formidles muntlig eller skrives på tavla. Dette vises også i de eksemplene på ukeplaner Fylkesmannen har mottatt.

Spørreundersøkelsen viser at 9 av 10 elever mener de får vite hvilke mål som gjelder for faget, og at de forstår hva de skal lære. Fylkesmannen vurderer derfor at lærerne veileder elevene om hvilke kompetansemål fra LK06 som opplæringen er knyttet til.

Fylkesmannen vurderer det slik at skolen gjennom innsendt dokumentasjon, RefLex-svar og intervjuene, viser at de veileder og synliggjør kompetansemål fra LK06 for elevene.

Mål i IOP

Når det gjelder spørsmålet om elever med IOP får veiledning i hvilke kompetansemål eller mål i IOP som opplæringen er knyttet til, svarer ikke rektor og lærere i RefLex direkte på dette spørsmålet. Fylkesmannen fulgte dette derfor opp i intervjuene med lærerne og ledelsen.

I intervju opplyser lærerne at de samarbeider tett på trinnet rundt elever med IOP. De forteller at de planlegger uken sammen og avtaler hvilke mål som eleven skal arbeide med inne i undervisningsøktene i hel klasse, og hvilke mål som skal arbeides med når eleven er ute i liten gruppe. Dersom det er behov, tilpasses mål, organisering og arbeidsform for den enkelte i undervisningsøktene i hel klasse. De har hele tiden en individuell dialog med den enkelte eleven, og de bruker en kombinasjon av klassens læringsmål og IOP-mål. Som følge av dette tilpasses også vurderingsplanen til eleven.

Skolen viser til rutinen «*Rutiner for spesialundervisning*» der alle lærere som underviser elever med IOP gjennomgår sakkyndig vurdering, ev. andre planer og vedtak ved skolestart. Denne gjennomgangen dokumenteres.

Ut ifra ovennevnte opplysninger er det Fylkesmannens vurdering at lærerne veileder elever med IOP i hvilke mål som opplæringen er knyttet til.

Fylkesmannens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 2.3

Elevene skal få veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i det enkelte faget.

Eleven skal kjenne til hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene skal kjenne til hva som kjennetegner ulik grad av kompetanse, og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Kravet til at det skal være kjent for eleven, innebærer at det ikke holder at informasjonen ligger på Internett eller kan fås ved å spørre læreren. Lærerne må kommunisere grunnlaget for vurderingen til elevene.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Både lærere og rektor gir i RefLex flere eksempler på hvordan elevene gjøres kjent med hva det legges vekt på i vurderingen. Lærerne skriver at elevene gjøres kjent med læringsmålene ved at de skrives på ukeplanene og på tavla. Lærere og rektor viser til at vurderingsplanen gir rom for både lærer og elev til å vurdere måloppnåelse, og mulighet til å arbeide videre med målområder dersom dette er nødvendig. I muntlige fag og praktisk-estetiske fag skriver lærerne at de i hovedsak gjør elevene kjent med hva det legges vekt på i vurderingen muntlig, at dette tilpasses oppgaven. Avhengig av om oppgavene gis muntlig eller skriftlig, presenteres kriteriene ulikt. Rektor viser til skolens arbeid med VFL og at lærerne etter deltakelse i 5. pulje av VFL, tok i bruk ukentlig vurderingsplan. Lærere viser også til at det brukes ulike «undervisningsvurderinger» i undervisningen ved at lærere bruker metoder for tilbakemelding som er nevnt i skolens «*Tipsplakat for vurdering for læring*».

I innsendt dokumentasjon finnes skjemaer for «Rutiner for vurderingsplan», «Rutiner for ukeplan» og «Tipsplakat for vurdering for læring». I skolens innsendte dokumenter finnes også eksempler på ukeplaner der læringsmålene for hvert enkelt fag står.

I intervju med lærerne spør Fylkesmannen om hva lærerne gjør for at elevene skal forstå vurderingskriteriene i fag. Lærerne svarer at de i hovedsak gir elevene dette muntlig, men at det ved enkelte anledninger skrives kriterieark. I praktiske situasjoner gis denne veiledningen muntlig. Lærerne opplever at elevene ikke skiller mellom veiledning i forhold til mål og hva som er hjelp underveis i timen. Lærerne gir også eksempler på at det gis ulike tilbakemeldinger på elevarbeider og prestasjoner og på vurderingsplanen og at «Tipsplakaten» brukes av alle lærere.

Som omtalt i punkt 1.4 går det fram av svarene i både RefLex, innsendte dokumenter og opplysningene i intervjuer at skolen har en praksis hvor målene for opplæringen blir kommunisert til elevene. Fylkesmannen legger derfor til grunn at lærerne systematisk gjør elevene kjent med læringsmål for kortere og lengre perioder og at de veileder elevene underveis i læringsprosessen i kompetansen i faget. Det kommer imidlertid ikke tydelig fram at skolen har en enhetlig forståelse av skille mellom læringsmål, kjennetegn på måloppnåelse og kriterier.

Lærerne ved Løken skole viser gjennom RefLex, intervjuer og innsendt dokumentasjon til at de veileder elevene i hva som legges vekt på i vurderingen. Dette inntrykket gjenspeiles også i spørreundersøkelsen, hvor en stor andel (85% - 92%) elever har JA-svar på spørsmålet om de fikk vite hva læreren la vekt på da arbeidet ble vurdert i de utvalgte fagene.

I foreløpig rapport konkluderte Fylkesmannen med følgende:

Det er likevel Fylkesmannens vurdering at det er uklart om dette betyr at elevene vet hva som kjennetegner kvaliteten på kompetansen i fag, og om lærerne formidler hva som er kjennetegn på måloppnåelse. Fylkesmannen vurderer her at skolen ikke i tilstrekkelig grad dokumenterer hvordan elevene gjøres kjent med hva som kjennetegner ulik grad av kompetanse, og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

Aurskog-Høland kommunes tilbakemelding i brev av 8. desember 2017

Aurskog-Høland kommune ga tilsvarende på dette rettslige kravet, samt rettslig krav 1.4, kapittel 3. Disse to rettslige kravene handler i hovedsak om elevene får veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen av det enkelte faget. Vi har derfor valgt å samle rektors kommentarer til de to rettslige kravene her, under rettslig krav 2.3.

Rektor skriver at selv om Fylkesmannen har spurt flere ganger i intervju og gjennom RefLex, har hverken ledelsen eller lærerne oppfattet hva det har vært spurt om. Rektor skriver i sin tilbakemelding at: «Da vi hadde gjennomgang 1. desember hørtes det feil ut da det ble sagt at vi ikke gjør det klart for elevene hva de skal vurderes ut fra.» Hun skriver videre: «(...)men mener at vi har dette mye mer innarbeidet enn det så ut for Fylkesmannen.»

Rektor viser også spesielt for dette rettslige kravet at enigheten fra elevenes spørreundersøkelse bør være noe verdt, da ca 80 elever har svart ut fra eget hode. De sier klart at de er informert om hva det legges vekt på i de forskjellige fagene.

Fylkesmannens sluttvurdering og konklusjon

I slutt møte 1. desember, der Fylkesmannen la fram foreløpig tilsynsrapport, viste vi til Udirs redegjørelse og eksempler knyttet til utarbeidelse av kjennetegn som beskrivelse av kvaliteten på kompetanse. Fylkesmannen gjorde det her klart at det var denne tolkningen som var lagt til grunn for Fylkesmannens vurdering av om lovkravet var oppfylt. Skolen og rektor mener skolens manglende dokumentasjon kan forklares ved at hverken hun eller lærerne oppfattet hva det ble spurt om under pkt. 2.3 og 1.4. i RefLex eller i intervjuer. Hun mener derfor at det dannes et feilaktig bilde av skolens vurderingspraksis. Rektor sendte derfor inn mange dokumenter som viser skolens og lærernes arbeid med vurdering i fag. I eksemplene kommer det tydelig fram beskrivelser av kjennetegn på måloppnåelse i flere fag. I foreløpig rapport skriver Fylkesmannen at skolen ikke i tilstrekkelig grad dokumenterer hvordan elevene gjøres kjent med hva som kjennetegner ulik grad av kompetanse, og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Fylkesmannen legger til grunn at skolens innsendte dokumentasjon gjenspeiler skolens innarbeidede praksis med vurdering i fagene og mener derfor at skolen nå har dokumentert og sannsynliggjort at de gjør elevene kjent med hva som kjennetegner ulik grad av kompetanse, og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Fylkesmannen endrer derfor, på bakgrunn av skolens redegjørelse og innsendte dokumenter, tidligere vurdering om at det rettslige kravet ikke var oppfylt.

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 2.4 og 2.5

Elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer i fagene, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse i det enkelte faget

Vurderingen underveis i opplæringen skal gi god tilbakemelding og rettledning til eleven og være et redskap i læreprosessen, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-2 og 3-11. Underveisvurdering skal bidra til at eleven øker sin kompetanse i fag, jf. forskriften § 3-11. Underveisvurderingen skal gis løpende og systematisk, den kan både være skriftlig og muntlig, skal inneholde begrunnet informasjon om kompetansen til eleven og skal gis med sikte på faglig utvikling.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Elevene skal få tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen. Til dette temaet svarer både rektor og lærerne i RefLex at elevene får tilbakemeldinger om faglig ståsted i forhold til kompetansemålene. Lærerne skriver i RefLex at tilbakemeldingen til elevene er systematisk og løpende. Lærerne gjennomfører elevsamtaler med vekt på faglig tilbakemelding og trivsel, bruk av ukeprøver og en forberedt halvårlig utviklingssamtale. Utviklingssamtalene gjennomføres av kontaktlærer, og alle faglærere skriver tilbakemeldinger på hver enkelt elev inn i *Oppad lærerweb*. Skolen arbeider etter prinsipp med to stjerner og ett ønske i forberedelsen til utviklingssamtalen og underveis i skoleåret. Lærerne gir også eksempler på at elevene får skriftlige tilbakemeldinger og kommentarer på sine egne arbeider, og løpende tilbakemeldinger i timen. Rektor skriver at tilbakemeldinger er en del av den daglige praksisen og viser til at lærerkollegiet gjennomgår dette i fellestid og minnes på dette ved behov. Skolen viser til skriftlige rutiner «Rutine for utviklingssamtale og

halvårsvurdering» for gjennomføringen av utviklingssamtalen og at avtaleskjema etter utviklingssamtalen arkiveres i elevens mappe.

Når det gjelder råd om hvordan elevene kan forbedre seg skriver lærerne i RefLex at elevene får veiledning i hvordan de kan bli bedre i form av muntlige tilbakemeldinger i timen, tilbakemeldinger i bøker, på ulike prøver og på ukesvurderingen. I praktisk-estetiske fag gis tilbakemeldingen også i form av korreksjoner underveis i prosessen.

I Innsendt dokumentasjon viser lærere og rektor til at det finnes maler for underveisvurdering, utviklingssamtale og vurderingsplan. Skolen har også rutiner for obligatoriske kartleggingsprøver og viser til dette i intervjuene som en del av den systematiske vurderingen og tilbakemeldingen til elevene.

Elevene svarer noe ulikt i de tre fagene i spørreundersøkelsen på spørsmål 3 og 4 som omhandler disse temaene. På spørsmålet om lærerne underveis i opplæringen forteller elevene hva de får til i faget, svarer 85 % av elevene JA på dette spørsmålet. På spørsmålet om lærerne snakker med elevene underveis i opplæringen om hva de bør gjøre for å bli bedre i faget, varierer svarene fra 75 % til 95 % der elevene svarer JA. Besvarelsen fra elevene viser at de oppfatter tilbakemeldingen tydeligere i faget matematikk enn det de gjør i kunst og håndverk og i naturfag.

Fylkesmannen anser at dette har sammenheng med formen på tilbakemeldingene i muntlig og praktisk-estetiske fag som tidligere er omtalt som veiledning i prosess og muntlige tilbakemeldinger i timen. Oppsummerende svarer likevel elevene at de opplever å få tilbakemelding på hva de mestrer og hvordan de kan øke sin kompetanse i fagene. Fylkesmannen konkluderer med at lærerne gir tilbakemeldinger på hva elevene mestrer, og veileder elevene i hva de må gjøre for å bli bedre i det enkelte faget.

Fylkesmannens konklusjon

De rettslige kravene er oppfylt.

Rettslig krav 2.6

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig utvikling, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12. Lærerne må sørge for at elevene involveres i dette. Elevens egenvurdering skal være en del av underveisvurderingen.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Lærerne svarer i RefLex at elevene er med på å vurdere seg selv ut ifra læringsmålene på tavla og på ukeplanen. Elevene bruker også kameratvurdering/læringskamerat og gir hverandre tilbakemeldinger. Elevene har egenvurdering på vurderingsplanen som brukes hver uke. I matematikk er elevene med på å vurdere måloppnåelse, velge nivå for oppgavene videre og har mulighet for å velge vanskelighetsgrad på lekser.

Rektor skriver i RefLex at elevene svarer i Elevundersøkelsen at de involveres og at dette gjenspeiler skolens arbeid med egenvurdering og kameratvurdering.

I intervjuene utdyper lærerne at de bruker elevsamtalen og utviklingssamtalen for å involvere elevene og fortelle hva de skal arbeide videre med. Lærerne gir også fremovermelding til elevene etter prøver om hva som må vektlegges i det videre

arbeidet. Lærerne viser til at de på vurderingsplanen gir tilbakemeldinger på arbeidsinnsats og elevenes egenvurdering.

Innsendt dokumentasjon viser eksempler på egenvurderingsskjema i vurderingsplanen. Det vises også til «*Tipsplakat for vurdering for læring*». Denne bruker skolen som en «bank» som lærerne skal bruke for å benytte ulike tilbakemeldingsmetoder.

I spørreundersøkelsen svarer ca. 30 % av elevene at de ikke får være med å vurdere arbeidet i faget og hvordan de utvikler seg i faget gjennom skoleåret. Det er igjen en tydelig forskjell mellom muntlige og praktiske fag og matematikk. Fylkesmannen har tidligere lagt til grunn at lærerne sannsynliggjør denne forskjellen med at formen på vurdering er ulik i fagene. Skolen dokumenterer at de arbeider systematisk med å involvere elevene i vurdering av eget arbeid og de fleste elevene svarer bekræftende på dette i spørreundersøkelsen.

På denne bakgrunn vurderer Fylkesmannen det som sannsynliggjort at elevene involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Fylkesmannens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 2.10 og 2.11

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Halvårsvurdering i fag er en del av undervisvurderingen og skal uttrykke elevens kompetanse knyttet til kompetansemålene i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-13. Halvårsvurdering skal også gi veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin i faget.

Halvårsvurdering uten karakter skal elevene få gjennom hele grunnopplæringen. Dette gjelder alle elever uavhengig av vedtak og type opplæring. Vurderingen kan være både skriftlig og muntlig. Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for at innhold er i samsvar med forskriften.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Lærerne og rektor skriver i RefLex at skolen benytter et felles skjema til utviklingssamtalene og halvårsvurderingen. Rutinen er dokumentert i «*Rutine for utviklingssamtale og halvårsvurdering*». I rutinen beskrives tidspunkt for gjennomføringene, og den forteller at utviklingssamtalen skal inneholde informasjon om faglig ståsted, samt informere om hvordan eleven kan øke sin kompetanse. Eleven skal være med på minimum én av samtalene i løpet av skoleåret.

Lærerne bruker Oppad lærerweb for å samle inn dokumentasjon fra faglærere for hver enkelt elev. Tilbakemeldingen fra faglærere må være innlevert innen 1. mars og 1. oktober slik at kontaktlærer kan gjennomføre samtalene i løpet av mars og oktober. Elevene får et forberedelsesark sammen med innkallingen, og elev og foresatt fyller ut dette i forkant av samtalen. Eleven beskriver i dette arket egenvurdering i form av to stjerner og ett ønske.

Lærerne bekrefter denne rutinen i intervjuene og opplever at kontaktlærere får tilstrekkelig med informasjon i forkant av samtalene. Ved behov etterspør kontaktlærer informasjonen. Rektor kontrollerer ikke at samtalene gjennomføres, men setter av tid til forberedelse i fellestid og minner lærerne på gjennomføringen i forkant av og underveis i perioden. Samtalen dokumenteres i elevmappen ved at «Avtaler etter utviklingssamtale» legges i elevmappen. Lærerne sier i intervjuene at informasjonen om elevens kompetanse gis muntlig i samtalen med eleven og foresatte til stede.

Skolen viser til den samme dokumentasjon og rutiner i spørsmålet om skolen har innarbeidede fremgangsmåter som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir veiledning om hvordan eleven kan øke kompetansen sin. Fylkesmannen legger derfor dette til grunn i vurderingen om skolen oppfyller lovkravet.

Fylkesmannen spurte i intervjuene hvordan skolen sikret at eleven fikk denne tilbakemeldingen dersom elev eller foresatte valgte å ikke møte opp til utviklingssamtalen. Lærerne fortalte at de la opp til at eleven var med på begge samtalene og ga foresatte flere møtetidspunkt ved behov. I enkelte tilfeller har skolen sendt informasjonen skriftlig hvis foresatte og elev ikke møtte.

I spørreundersøkelsen svarer 85 %-95 % av elever at lærer gir dem informasjon om hva de får til/mestrer i fagene Fylkesmannen etterspurte informasjon om, og at lærer snakker med dem om hva de skal gjøre for å bli bedre i faget.

Etter Fylkesmannens vurdering viser innsendt dokumentasjon, svarene i spørreundersøkelsen og uttalelser i intervjuer, at skolen har en tydelig og god innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at alle lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevenes kompetanse i alle fag og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Fylkesmannens konklusjon

De rettslige kravene er oppfylt.

Rettslig krav 2.12

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut ifra målene i IOP-en.

For elever med spesialundervisning skal skolen, i tillegg til halvårsvurdering med og uten karakter, en gang i året utarbeide en skriftlig rapport. Rapporten skal blant annet gi vurdering av elevens utvikling i forhold til målene i IOP, jf. opplæringsloven § 5-5.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for at årsrapporter gis på riktige tidspunkt og har et innhold i samsvar med forskriften.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Rektor viser i RefLex til at de bruker Sikker Arbeidsflyt til denne oppgaven. Der er det skjemaer som skal besvares på bakgrunn av målene i IOP. Systemet sikrer dermed at det er målene som vurderes. Det pekes på at det er en rutine at årsrapport leveres til inspektør med ansvar for spesialundervisning til "godkjenning" før den sendes ut. I RefLex bekrefter lærerne den samme fremgangsmåten som rektor beskriver.

Ledelsen opplyser i intervju at det er kontaktlærer som har ansvaret for å skrive årsrapport og IOP. Spesialpedagogisk koordinator og inspektør leser gjennom og rektor underskriver alle årsrapportene. Årsrapportene blir gjennomgått på ansvarsgruppemøter før de sendes hjem.

I intervju med lærere blir det opplyst at de vet de skal vurdere måloppnåelsen i IOP og i årsrapport. De opplyser videre at fristen for å ferdigstille årsrapportene er 15. juni, noe som samsvarer med «*Rutine for spesialundervisning*». Spesialpedagogisk koordinator sjekker nøye det som skrives i årsrapportene.

Skolen har som nevnt sendt inn dokumentet «*Rutine for spesialundervisning*».

Der fremkommer det blant annet følgende:

- Det skal skrives årsrapport.
- Lærer har frist for årsrapporten 15. mai.
- Deretter kvalitetssikres denne av inspektør, og det veiledes av ansvarlig for spesialpedagogikk på innhold.
- Frist for levering av årsrapport er 15. juni.

Vi har også mottatt Aurskog-Høland kommunes utskrift fra 1310.no «*Oversikt over gjøremål fra Aurskog-Høland kommune 2017-2018*». Der står det frist for når årsrapport skal være ferdig. Fristen er satt til 1. juni 2018.

I de tre årsrapportene Fylkesmannen har lest er det noe varierende beskrivelser av elevenes utvikling. Enkelte beskrivelser av elevens utvikling er kun formulert som «*mål oppnådd*» og «*ikke oppnådd*». I et annet eksempel er beskrivelsen «*delvis oppnådd*». Vi mener denne type beskrivelser er lite konkrete. Når eleven kun delvis har nådd målet i IOP, er det spesielt viktig med en mer konkret beskrivelse av elevens utvikling. «*Delvis oppnådd*» gir liten informasjon om elevens kompetanse, altså om elevens utvikling. De fleste andre beskrivelsene i årsrapportene inneholder imidlertid fyldigere og mer konkrete beskrivelser av elevens utvikling.

Etter Fylkesmannens vurdering viser ovennevnte rutine og oversikt over gjøremål at skolen har en innarbeidet fremgangsmåte som viser når årsrapporten skal skrives. Det fremkommer i tillegg tydelig hvem som er kontaktperson og dermed ansvarlig for at rapporten skrives. Opplysninger gitt i intervjuer bekrefter dessuten at denne rutinen følges i praksis. Selv om det er varierende konkretiseringsgrad i beskrivelsene, mener vi at årsrapportene inneholder beskrivelser av elevens utvikling.

Fylkesmannen mener det er sannsynliggjort at Løken skole har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut ifra målene i IOP-en.

Fylkesmannens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

5. Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning

Rettslig krav 3.2

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Læreren skal, som en del av undervisvurderingen, vurdere om den enkelte eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Skolen må ha en kjent og innarbeidet fremgangsmåte slik at lærerne vurderer systematisk og løpende om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Rektor skriver i RefLex at så fort en lærer stusser på noe rundt en elev, skal Aurskog-Høland modellen tas i bruk. På teammøter hver 4. uke tas det opp hvor mange som har tatt i bruk modellen, og det vurderes videre saksgang i møtet. I intervju ble Fylkesmannen informert om at teammøter består av lærere fra flere trinn, for eksempel 6. og 7. trinn sammen. Rektor skriver også at skolens ledelse deltar tre ganger i løpet av skoleåret på trinnsamtaler. Rektor skriver om trinnsamtalene at tema for disse varierer, men alle elevene på trinnet nevnes, og informasjon og råd utveksles. Rektor skriver også at det er åpen dør til både henne og inspektørene, og lærerne er kjent med at de kan melde bekymringer og be om råd også utenom oppsatte møter. Som dokumentasjon for dette har rektor lagt ved følgende rutiner: «Rutine for skolens arbeid med opplæring i fag», «Rutine for ressursteam», «Flytskjema Aurskog-Høland modellen», «Rutine for teamøkter», «Innkalling til trinnsamtaler juni 2017», «Rutine for vurderingsplan og trivselsundersøkelse», «Aurskog-Høland modellen», «Konklusjonsskjema AHM 1A» og «Rutine før under og etter henvisning».

Lærerne svarer i RefLex at de bruker vurderingsplan hver uke for å sjekke om målene er nådd, i tillegg viser de til prøver, lekser og veiledning for hvordan de jobber med å få kunnskap om de vurderingene de må gjøre. Naturfaglærerne viser også til at de bruker ulike skjema til å kartlegge forkunnskap, og hva elevene har lært i etterkant av undervisning. I tillegg til enkelte av de samme dokumentene som rektor har lagt ved, legger de ved «Rutine for prinsipper og praksis for læring og vurdering i Aurskog-Høland kommune», «Rutine for årsplaner» og «Kartlegging av elevers forestilling om luft».

I intervjuet med ledelsen ved skolen viser de til den samme praksisen som rektor beskriver i RefLex: Aurskog-Høland modellen, trinnsamtaler og at det er åpne dører til ledelsen slik at lærere raskt kan diskutere enkeltelever utenom oppsatte møtetider.

Lærerne bekrefter i intervju at praksisen ledelsen oppgir er gjeldende, når de gjør sine vurderinger opp mot enkeltelever. De sier også at ledelsen er opptatt av variasjon i undervisningen, og at ledelsen er opptatt av at elever er ulike og trenger ulik tilrettelegging. Dersom nye lærere ikke kjenner til rutinene vil de spørre en lærer som har mer erfaring på skolen, men rutinene gjennomgås uansett ved skolestart hvert år.

I tillegg til de dokumentene som lærere og rektor har lagt ved har også Fylkesmannen merket seg «Rutine for obligatoriske kartleggingsprøver». Denne rutinen gir en oversikt over de kartleggingene som skal gjennomføres på det enkelte trinn på Løken skole.

Fylkesmannen vurderer ut fra dokumentasjon som er sendt inn, samt intervjuer, at Løken skole har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Vi mener at skolen på ulike måter foretar et løpende vurderingsarbeid gjennom hele året, og intervjuene bekrefter at Løken skoles praksis er i samsvar med skolens svar i RefLex og innsendte rutiner.

Fylkesmannens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 3.3 og 3.4

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og basert på vurderingen må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innenfor tilpasset opplæring.

Alle elever har krav på tilpasset opplæring, jf. opplæringsloven § 1-3. Dersom en elev ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, skal skolen først vurdere og eventuelt prøve ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må se på om tiltak knyttet til arbeidsmåter, vurderingspraksis og arbeidsmiljø kan bidra til at eleven får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Fremgangsmåten for dette må være kjent og innarbeidet. Dette skal skolen gjøre før eleven eventuelt blir henvist til PPT for en sakkyndig vurdering med tanke på spesialundervisning.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Rektor viser i RefLex til de samme rutinene som hun viste til som svar i forrige rettslige krav. I tillegg viser hun til skolens Ressursteam. Rektor skriver om Ressursteam at både helsesøster og PPT-rådgiver er til stede. Videre skriver hun at Aurskog-Høland modellen brukes i sakene som er meldt inn, og hvor foresatte har gitt samtykke til slik drøfting. På oppfølgingsspørsmål fra Fylkesmannen per telefon sier skolen at de har et samtykkeskjema som foresatte må signere før en sak tas til Ressursteam, og at de aldri har opplevd foresatte som ikke ønsker at en elevsak tas i dette forumet. Tema for drøftingene i Ressursteam kan være tester/kartlegginger, sosiale tiltak, lesekurs, matematikkveileder, tilpassede leselekser, lydbøker, PC-bruk i klasserommet, eventuelt en videre henvisning til PPT. Saker er gjerne oppe i Ressursteam flere ganger.

Lærerne skriver i RefLex at elevenes utbytte av undervisningen vurderes i tråd med skolens rutiner. De samme dokumentene som de har vist til tidligere er også svar på disse spørsmålene, i tillegg til «*Rutine for spesialundervisning*».

Eksempler lærerne gir på tilpasninger for eleven drøftes i Ressursteam er: Praktiske øvinger, digitale hjelpemidler, tilpassede tekster/oppgaver i alle fag, lesegrupper og involvere veileder i norsk/matematikk. Involvering av foresatte anser lærerne også som viktig i arbeidet med tilpasninger. De svarer også at rektor og øvrig ledelse deltar i Ressursteam.

Ledelsen ved skolen sier i intervju at Ressursteam avholdes hver tredje uke. PPT har i disse møtene ofte vært konkrete på råd om tiltak som kan iverksettes, og tiltakene gjennomføres før en eventuell melding til PPT gjennomføres. Om en elev bør meldes videre til PPT avgjøres i Ressursteam.

Etter Fylkesmannens vurdering har Løken skole en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne vurderer både arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Det er videre vår vurdering at skolen basert på vurderingen gjennomfører tiltak innenfor tilpasset opplæring.

Fylkesmannens konklusjon

De rettslige kravene er oppfylt.

Rettslig krav 3.5 og 3.6

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

I noen tilfeller vil skolens vurdering og eventuelle utprøving av tiltak etter opplæringsloven § 5-4 konkludere med at eleven ikke kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Eleven har da krav på spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-1. Det er viktig at prosessen for å kunne gi spesialundervisning blir startet så snart som mulig etter at behovet for dette er avdekket. Undervisningspersonalet har derfor både plikt til å vurdere om en elev trenger spesialundervisning, og å melde fra til rektor når det er behov for det, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må ha en fremgangsmåte som er kjent og innarbeidet blant lærerne slik at de vurderer og melder behov for spesialundervisning.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Både rektor og lærerne svarer i RefLex at prosessen som leder fram til en eventuell vurdering av om enkelteleven har behov for spesialundervisning er prosessen som også er beskrevet i Rettslig krav 3.2 – 3.4. Lærerne svarer i tillegg at et ledd i innarbeidet fremgangsmåte er å involvere inspektør som har ansvar for spesialundervisning. Denne inspektøren er også leddet som sikrer at saken meldes til rektor.

I intervjuet med skolens ledelse sier de at det ikke er en nedskrevet rutine som handler om at lærere plikter å melde behov for spesialundervisning til rektor, men både ledelsen og lærerne bekrefter skolens saksgang og praksis i sine intervjuer. Ledelsen opplyser videre at lærerne i noen tilfeller melder til inspektør og noen ganger direkte til rektor. Nye rutiner for arbeidet med elever med spesialundervisning har blitt innført etter at inspektør med særlig kompetanse på området er ansatt. Dette forteller lærerne er en faktor som gjør at det er lett å få veiledning, utveksle informasjon/råd, og sikrer at saker blir tatt i Ressursteam, og da også til rektor.

Det er Fylkesmannens vurdering at Løken skole har en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning, og som sikrer at aktuelle elever blir meldt til rektor. Dette vises både gjennom RefLex-svar, dokumentasjon og intervjuer. Ved at rektor selv sitter i Ressursteam, som møtes én gang hver tredje uke, blir rektor gjort kjent med elever som eventuelt har behov for spesialundervisning. Det at lærerne også melder om elever direkte til rektor innebærer at rektor også får fortløpende informasjon om aktuelle elevers behov for spesialundervisning.

Fylkesmannens konklusjon

De rettslige kravene er oppfylt.

6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

Rettslige krav 4.3 og 4.4

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. For elever med behov for særskilt norskopplæring må en innarbeidet fremgangsmåte sikre at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

Elever i grunnopplæringen med annet morsmål enn norsk og samisk, har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen på skolen, jf. opplæringsloven § 2-8. Om nødvendig har elevene også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skoleeier har ansvaret for at kartleggingen av elevens norskferdigheter blir gjort før vedtaket om særskilt språkopplæring. I de fleste tilfeller er det skolen som gjennomfører kartleggingen.

Skolen må også vurdere om eleven eventuelt har behov for morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skolen må ha en kjent og innarbeidet fremgangsmåte som sikrer dette.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Kartlegging av elevenes ferdigheter i norsk

Rektor skriver i RefLex at de bruker Udir sin kartlegging som ligger i (Conexus) Engage.no, og at denne fylles ut én gang i året for de som har annet språk, frem til de er på nivå 3. Kommunen har tilbud om Velkomstklasse for elever som nylig er ankommet Norge. Resultater av kartleggingen som ligger i Engage legges også til grunn for når disse elevene skal tilbakeføres til nærskolen sin.

I tillegg til omtalte kartlegging har rektor lagt ved «*Rutine for skolens arbeid med opplæring i fag*» og «*Rutine for særskilt norskopplæring*». Disse rutinene bekrefter det rektor opplyser om i RefLex. Det omtales også i rutinen som spesielt omhandler særskilt norskopplæring at det er lærer med ansvar for særskilt norskopplæring som har ansvaret for å gjennomføre kartlegginger, i samarbeid med kontaktlærer. Videre står det at alle elever på Løken skole med minoritetsspråklig bakgrunn skal kartlegges med verktøyet i Engage, til de er på nivå 3.

I intervju bekrefter lærerne opplysningene som rektor oppgir i RefLex. De har i tillegg sendt inn samme «*Rutine for særskilt norskopplæring*» som dokumentasjon til spørsmålene. I intervju opplyser lærerne at resultatene av kartleggingene ligger til grunn for vurderinger som gjøres av rektor og kontaktlærer, før rektor fatter enkeltvedtak om særskilt norskopplæring.

På bakgrunn av de innsendte rutinene, svarene i RefLex og intervjuer, er det Fylkesmannens vurdering at skolen har en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk.

Kartlegging av behov for morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring

I RefLex svarer både rektor og to av lærergruppene Nei på spørsmålet om skolen har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for tospråklig fagopplæring og/eller morsmålsopplæring.

Skolen viser i tillegg til samme rutine som tidligere som omhandler særskilt norskopplæring. På direkte spørsmål i intervju svarer ledelsen ved skolen at morsmålsopplæring og tospråklig

fagopplæring ikke blir vurdert som nødvendig. Lærerne svarer at de er usikre på om skolen gjør denne vurderingen. Dette fordi det eventuelt tas opp i Ressursteam.

Fylkesmannens vurdering er derfor at Løken skole ikke har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at det blir vurdert om elever med behov for særskilt norskopplæring også har behov for morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring.

Fylkesmannens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt når det gjelder å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk.

Det rettslige kravet er ikke oppfylt når det gjelder å vurdere om elever med behov for særskilt norskopplæring også har behov for morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring.

Rettslig krav 4.5

Elever med vedtak om særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskferdigheter underveis i opplæringen.

Skolen skal også kartlegge eleven underveis i opplæringen når eleven får særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8. Dette for å vurdere om eleven har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen på skolen. Skolen må foreta en individuell vurdering av tidspunktet for dette.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Som omtalt under de rettslige kravene ovenfor, skriver rektor i RefLex at skolen benytter Udir sin kartlegging. For dette spørsmålet svarer rektor at lærer for særskilt norskopplæring bruker dette verktøyet minst en gang i året, da for å se utbyttet av opplæringen. Rektor viser videre til de samme skriftlige dokumentene som i spørsmålene over.

I intervju opplyser rektor at skolen kartlegger dersom det kommer nye elever i løpet av skoleåret, ellers kartlegges det på våren. Begge lærergruppene sier i intervju at lærer i særskilt norskopplæring kartlegger én gang i året. I forbindelse med at lærere for særskilt norskopplæring deltar i kommunalt nettverk, har det vært diskutert om det burde gjennomføres kartlegginger flere ganger i året. Dette har også vært diskutert med skolens ledelse. På denne bakgrunnen er det Fylkesmannens forståelse at kartleggingen gjennomføres én gang i året.

I foreløpig rapport konkluderte Fylkesmannen med følgende:

Fylkesmannens vurdering er derfor at det ikke er sannsynliggjort at alle elever med vedtak om særskilt språkopplæring får kartlagt sine norskferdigheter underveis i opplæringen. Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

Aurskog-Høland kommunes tilbakemelding i brev av 8. desember 2017

Rektor skriver i sin tilbakemelding at: «I intervju har vi svart at kartleggingen gjøres på våren, men i årshjulet for kartlegging ligger denne kartleggingen fra Udir i uke 49. Det er underveis i opplæringen. Dessuten gjøres den fortløpende når det kommer nye elever og om igjen når vi er usikre på enkelte elever. (..) Da vi ble spurt i intervju, forholdt vi oss bare til Udir-kartleggingen.» Rektor viser videre til ulike vurderingsformer og kartlegginger om gjelder for både elever med vedtak om særskilt norskopplæring, og elever uten slike vedtak.

Fylkesmannens sluttvurdering og konklusjon

Fylkesmannen har, etter rektors redegjørelse, vurdert de nye opplysningene som fremkommer i tilbakemeldingen og også vurdert vedlagt årshjul. Årshjulet viser til at det i uke 49 skal gjennomføres kartlegging av grunnleggende språkferdigheter i norsk alle trinn. Årshjulet viser i tillegg til at det skal gjennomføres Carlsten kartlegginger for 4.-7. trinn. Årshjulet viser videre til at skolen skal gjennomføre andre typer kartlegginger, både statlige og lokale. Årshjulet viser ikke til at Udirs kartlegging av grunnleggende språkferdigheter skal gjennomføres på våren.

Etter Fylkesmannens vurdering gjennomfører skolen ulike kartlegginger for å vurdere språkferdighetene til alle elever, også de som har særskilt norskopplæring. Dette fremkom både muntlig i forbindelse med sluttmøtet 1. desember, og at det ble tydeliggjort i skolens årshjul. Dersom skolen i tillegg gjennomfører Udirs kartlegging på våren, slik det fremkommer i «Rutine for obligatoriske kartleggingsprøver» bør Årshjulet oppdateres, eventuelt rutinen.

Fylkesmannens vurdering er derfor at det er sannsynliggjort at alle elever med vedtak om særskilt språkopplæring får kartlagt sine norskferdigheter underveis i opplæringen. Det rettslige kravet er oppfylt.

7. Skoleeiers system for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd

Etter opplæringsloven § 13-10 andre ledd skal skoleeier ha et forsvarlig system for vurdering av om kravene i opplæringsloven med forskrift blir oppfylt. Videre må skoleeier ha et forsvarlig system for å følge opp at resultatene fra disse vurderingene blir fulgt opp.

Systemets utforming og omfang kan skoleeier bestemme på bakgrunn av lokale forhold, egne risikovurderinger og skoleeiers og skolenes organisering. Men for at et system skal være forsvarlig, må det både være egnet til å avdekke forhold som er i strid med lov og forskrift, og det må sikre at det blir satt i gang nødvendige og gode nok tiltak. Nedenfor har vi konkretisert kravene som skoleeier må oppfylle, for at systemet skal være forsvarlig i samsvar med opplæringsloven § 13-10.

Rettslig krav 1.2, 1.3 og 1.4

Skoleeier må skaffe seg informasjon om skolenes arbeid med å vurdere behov for særskilt språkopplæring, underveisvurdering og opplæringen i fag og IOP.

Skoleeier må sørge for å ha oppdatert kunnskap om skolenes praksis slik at skoleeier kan gjøre vurderinger av om skolene oppfyller kravene i opplæringsloven med forskrifter. Informasjonen som blir innhentet, må være relevant og dekkende for kravene i regelverket på det området som skal vurderes.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Generelt om innhenting av informasjon

Skoleeier skriver i RefLex at det å skaffe seg informasjon om skolens arbeid på alle de tre områdene for disse spørsmålene, ligger som gjøremål i verktøyet 1310.no. De gjennomfører i tillegg årlige skolebesøk, men da tidspunktet for disse besøkene endrer seg fra år til år ligger ikke disse i 1310.no. Skoleeier har også et møteforum de kaller for Skolelederforum. Dette beskrives til å være lærende nettverk for inspektører, rektorer og skoleeier. De henter også informasjon gjennom verktøy levert av Conexus: Engage og Insight. Disse programmene sammenstiller resultater og informasjon som ellers finnes i Skoleporten, PAS og SSB.

Rektor skriver i Reflex at skoleeier skaffer seg informasjon gjennom verktøyet som heter 1310.no, dette fordi rektor får e-post fra skoleeier via verktøyet, med beskjed om gjøremål. Rektor må krysse av når gjøremålet 1310.no varsler om, er gjennomført. Rektor viser også til skolebesøk som gjennomføres av skoleeier, Skolelederforum og til at Insight brukes som et verktøy av skoleeier for å innhente informasjon.

På spørsmål til skoleeier i forbindelse med intervjuet om hvordan 1310.no brukes, beskriver de at systemet består av gjøremål som har utgangspunkt i opplæringsloven § 13-10. Kommunen har i tillegg lagt inn egne rutiner i dette systemet. I tillegg til at skolene krysser av for at gjøremålet er utført, sender skolen inn dokumenter på enkelte områder. Kommunen sjekker at gjøremålet er avkrysset fra skolens side. Dersom rektorene ikke krysser av for at gjøremål er utført, purrer skolefaglig rådgiver de opp. Rektor bekrefter kommunens praksis og sier også at det oppleves som forpliktende å krysse av for at oppgaver er gjennomførte. Hun gir et eksempel der hun har blitt etterspurt om mer dokumentasjon fordi innsendt svar ikke var tilfredsstillende.

På spørsmål om hvem som bestemmer tema for skolebesøkene forteller skoleeier at skolebesøk har vært gjennomført siden 2012. Det er skoleeier om bestemmer tema for besøket, og de to siste årene har det skjedd i samarbeid med VK16.

Informasjon om særskilt språkopplæring

Skoleeier viser i RefLex til kommunens «Retningslinjer for innføringsklassen» og til kartlegging som gjennomføres for minoritetsspråklige elever. Det samme viser rektor til i sine svar i RefLex. Av dokumenter skoleeier legger ved er to gjøremål i 1310.no. Det ene omhandler kartlegginger og vedtak for minoritetsspråklige elever, det andre er et inntakssamtaleskjema for elever som skal gå i innføringsklasse. Gjøremålet omhandler at det skal sjekkes at retningslinjer er fulgt.

I intervjuet spurte vi skoleeier om datoer for når elever skal kartlegges. I den forbindelse fikk vi kopi av gjøremål i 1310.no som viste til flere datoer enn dokumentet som i utgangspunktet var sendt inn, viste. For begge gjøremålene (innføringsklassen og kartlegginger for språklige minoriteter) var det vist til tre datoer på disse nye dokumentene. Kartlegginger som gjennomføres både for innføringsklassen og for elever med særskilt språkopplæring registreres i Conexus Engage. Disse kartleggingene sier skoleeier at de har tilgang til, og skolefaglig rådgiver bekrefter at hun har sjekket ut resultater på kartlegginger her.

Skoleeier forteller videre i intervjuet at tilbudet til elever i innføringsklasse startet opp i sin nåværende form for to år siden, og at ikke alle takker ja til dette tilbudet.

Både rektor og skoleeier viser til at lærere som har særskilt norskopplæring er i et eget nettverk i kommunen. Dette nettverket drives av skolefaglig rådgiver.

På spørsmål om skolene vurderer morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring, svarer skoleeier negativt. Rektor bekrefter at dette ikke etterspørres.

På denne bakgrunn er det likevel Fylkesmannens vurdering at skoleeier skaffer seg informasjon om skolenes arbeid med å vurdere behov for særskilt språkopplæring.

Underveisvurdering

I RefLex viser skoleeier til flere gjøremål som er hentet ut fra 1310.no, og som kommunen bruker som grunnlagsdokument for å innhente informasjon om skolenes arbeid med å vurdere underveisvurdering: «Utviklingssamtaler høst og vår», «Årsrapport» og «Halvårsvurdering». I tillegg til informasjonen som vi anså som generell, legger skoleeier her til at skolebesøk har vært gjennomført siden 2012.

Rektor viser til de samme 1310.no-gjøremål som skoleeier. I tillegg viser hun til skolebasert vurdering hvor det vektlegges oppfølging av resultater og kartlegginger på tvers av skolene. Resultater etter kartlegginger og prøver er også tema i Skolelederforum og i arbeidet med VK16.

Rektor bekrefter i intervju praksisen som handler om å krysse av for gjøremål i 1310.no, også for oppgaver som omhandler underveisvurdering. I tillegg går PPT gjennom årsrapportene som skrives for elever med IOP. Det foreligger en kommunal mal for hvordan årsrapporter skal fylles ut, men både kommunalsjef og skolefaglig rådgiver ser at den blir brukt ulikt. Dette er noe de vil gi skolene en tilbakemelding på.

Skoleeier forteller i intervju at de i 2015 vurderte kommunens retningslinjer for hvordan halvårsvurderingene skal gjennomføres. Kommunen gikk da bort fra skriftlige vurderinger og over til en oppmykning av dette kravet, jamfør nye føringer fra Utdanningsdirektoratet. De viser også til at de gjennom arbeidet sammen med VK16 har fått fokus på at halvårsvurderinger skal være tema på årshjulet på den enkelte skole. Kommunen er i tillegg med i et nettverk med andre kommuner om gjennomføring av Ekstern vurdering. Alle skolene er vurdert to ganger siden oppstarten av dette samarbeidet. Hvordan skolene følger opp elevene er tema her, blant annet gjennom formativ vurdering. Tema for Ekstern vurdering bestemmes ut fra svar i Ståstedsanalysen. Skoleeier får både rapport og deltar på sluttmøtene på skolen i etterkant av Ekstern vurdering.

Både rektor og skoleeier forteller i intervju om oppfølgingsarbeidet kommunen har etter de nasjonale kartleggingene som gjennomføres på 3. trinn i lesing, og nasjonale prøver i lesing på de trinn som har det. Oppfølgingsarbeidet gjøres enten på den enkelte skole sammen med skoleeier, eventuelt også sammen med skolen som mottar elever på ungdomstrinnet.

Det er vår vurdering at Aurskog-Høland kommune skaffer seg informasjon om skolenes arbeid med undervisvurdering.

Opplæringen i fag og for elever med IOP

I RefLex viser skoleeier til flere gjøremål som er hentet ut fra 1310.no, og som kommunen bruker som grunnlagsdokument for å innhente informasjon om skolenes arbeid med å vurdere opplæringen i fag og IOP: «*Utviklingssamtaler høst og vår*», «*Årsrapport spesialundervisning*», «*Halvårsvurdering*», «*IOP for elever med spesialundervisning*», «*Ressursteam opprettelse*» og «*Oppfølging av spesialundervisning*». Skoleeier legger også til for denne delen, at temaet for Skolelederforum de siste to årene har vært oppfølging av skolenes arbeid med opplæring i fag. Arbeidet er i tråd med veiledning fra VK16 og utviklingsveiledere i Akershus.

Rektor viser til de samme 1310.no-gjøremål som skoleeier. Hun legger også til at skolene legger inn prosesser i Insight, og bruker informasjonen de får gjennom dette verktøyet på best mulig måte. Når det gjelder årsplaner som Fylkesmannen spurte spesielt om i intervju forteller rektor at skoleeier ikke ber om å få se disse. Skolelederforum har hatt lokalt arbeid med læreplaner (LAL) på agendaen forrige skoleår. Hun sier videre at etter at VK16 kom inn har det vært mer fokus på dette.

Skoleeier forteller i intervju at de har startet opp en ny rutine for å se etter sammenheng mellom de dokumentene som elever med IOP ifølge opplæringsloven har krav på. Da alle elevene har digitale mapper, finner skoleeier alle dokumenter for den enkelte elev i Sikker arbeidsflyt, men ber skolene om navn på to elever som mottar spesialundervisning. Skolefaglig rådgiver vil deretter gå gjennom elevmapper for elever med IOP for å vurdere om det er sammenheng mellom sakkyndig vurdering – vedtak – IOP – årsrapport. Denne nye rutinen bekrefter rektor i intervju.

Fylkesmannen mener på denne bakgrunn at skoleeier skaffer seg informasjon om skolenes arbeid med opplæringen i fag og for elever med IOP.

Oppsummert de tre rettslige kravene

Fylkesmannen mener på denne bakgrunn at skoleeier skaffer seg informasjon om skolenes arbeid med å vurdere behov for særskilt språkopplæring, undervisvurdering og opplæringen i fag og for elever med IOP.

Fylkesmannens konklusjon

De rettslige kravene er oppfylt.

Rettslig krav 1.5, 1.6 og 1.7

Skoleeier må bruke innhentet informasjon til å vurdere om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen er i samsvar med regelverket, sørge for at skolene får en ny praksis i samsvar med regelverket og følge opp at skolene har endret sin praksis slik at den er i samsvar med regelverket.

Skoleeiere må bruke informasjonen de innhenter om skolenes praksis til å vurdere om den er i samsvar med opplæringsloven med forskrift på det området de ser på. Dette betyr at skoleeier må skaffe seg tilstrekkelig kompetanse slik at de vet hvilke krav regelverket stiller på ulike områder, og må ha en riktig forståelse av kravene. Dette betyr at skoleeier må skaffe seg tilstrekkelig regelverkskompetanse.

Skoleeier må sørge for endringer når skolenes praksis ikke er i samsvar med regelverket. Skoleeier må sette i verk tiltak for å endre skolenes praksis. Tiltakene må være egnet til å rette opp praksis. En årsak til brudd på regelverket kan være at rektorer og lærere ikke har tilstrekkelig kunnskap om regelverket. En annen årsak kan være at de mangler kompetanse i å anvende regelverket. Skoleeiers tiltak må da rette seg mot å øke kunnskapen eller kompetansen.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Generelt om vurdering av informasjon, sørge for ny praksis og følge opp at skolene endrer sin praksis slik at den er i samsvar med regelverket

I RefLex viser skoleeier til at de får informasjonen gjennom 1310.no og vurderer elevenes utbytte opp mot regelverket. Informasjonen kommer for eksempel fra: Elevråd når skoleeier er på skolebesøk, eventuelle gjøremål som ikke er kvittert ut i 1310.no, klager fra elever og/eller foresatte, ledersamtaler og oppfølging av spesialundervisning. De gjør stikkprøver gjennom dokumentkontroll av spesialundervisning. De gjør denne dokumentkontrollen for å avdekke misforhold mellom sakkyndig vurdering, vedtak og IOP. Dersom skoleeier avdekker misforhold må det rettes av skolene. Skoleeier stiller også krav til skolene på rutinenivå og i forhold til klasseromspraksis. Skolen har vist til tema og plan for skolebesøk for 2017 og dokumentet: «*Oppfølging etter skolebesøk våren 2016*».

Skoleeier svarer videre at de i hovedsak ber skolene selv om å sette i gang tiltak, men at de bidrar med veiledning og rådgivning dersom det er ønskelig/nødvendig. De ber om tilbakemelding gjennom verktøyet 1310.no, på e-post, at rektorer deler rutiner i møter eller på kommunens felles filserver; avhengig av kontekst og pålagt oppgave. Skoleeier har lagt ved to eksempler på det de viser til er praksisendring: «*fritak nasjonale prøver*» og «*drøfting av kartleggingsresultater*».

Rektor skriver i RefLex at skolebesøket og skoleeiers bestilling i etterkant, handler om hva den enkelte skole må jobbe mer med. Hun bekrefter at skoleeier ber om elevmapper med dokumenter som de får tilbakemelding på, dette opp mot elever med spesialundervisning. Hun viser videre til at Skolelederforum er et sted hvor nødvendige endringer tas opp. Som rektor har hun ikke erfaring med å få tilbakemeldinger om direkte lovbrudd, men opplever at skoleeier er tett på. Dette spesielt etter at kommunen knyttet til seg VK16.

På direkte spørsmål i intervju om kommunen bruker informasjonen de innhenter til å vurdere praksis, svarer skoleeier at de har trykket på at endringene skjer i klasserommet. Kommunen benytter seg av tilbudet Utdanningsdirektoratet har på Veilederkorps (VK16). Gjennom dette samarbeidet har fokus vært rettet mot faglig- og sosial progresjon for elevene. De er opptatt av å holde fast på et utviklingsområde over tid, og for tiden er dette hva kommunen prioriterer å utvikle. Rektor sier i intervju at skoleeier vurderes som tett på, og at endret praksis på skolene skal vises på resultatene til elevene.

Særskilt språkopplæring

I forbindelse med tilsynet som er gjennomført på Løken skole framkommer det av dokumenter og i intervju at kartlegginger for elever som har særskilt norskopplæring skal gjennomføres hovedsakelig på våren. Det framkommer imidlertid at det i nettverk har vært tema å kartlegge oftere enn én gang i året.

I intervjuet med skoleeier opplyser de at kartlegginger skal gjennomføres tre ganger i løpet av året.

Vi finner i svarene fra skoleeier og rektor at kommunen har ulik beskrivelse av hvor ofte det forventes å gjøre kartlegginger, opp mot hvor mange ganger det faktisk gjennomføres. I tillegg gjøres det ikke vurderinger opp mot om elever har behov for tospråklig fagopplæring/ morsmålsopplæring. Vi finner samtidig at kommunen har et nettverk hvor den har en mulighet til å gjøre vurderinger på praksisnivået, som igjen kan overføres til vurderinger som skoleeier kan gjøre opp mot oppfølging og endring av regelverk på området.

Fylkesmannen kan imidlertid ikke se at Aurskog-Høland kommune bruker innhentet informasjon til å vurdere tilstrekkelig om praksis må endres. Som en følge av dette er det heller ikke mulig å se at kommunen har sørget for ny praksis, eller har fulgt opp eventuelt ny praksis, på dette temaet.

Underveisvurdering

Skoleeier sier i intervju at utfordringen deres er avstanden til det enkelte klasserom, og at endring av praksis tar tid. Kommunen ser spor av skolens arbeid med underveisvurdering når de følger opp resultater på prøver og kartlegginger. I arbeidet med evalueringen av disse kartleggingene/prøvene benytter de verktøyet Insight.

Vi finner i svarene fra både skoleeier og rektor at kommunen har ulike møteplasser hvor elevenes resultater blir vurdert og gjennomgått. Spesielt nevnes møtene skoleleder har med de ulike skolene opp mot kartlegginger og prøver innenfor lesing. Videre er tema oppe i Skolelederforum, og er også tema for både Ekstern vurdering og VK16. Vi finner at i etterkant av at kommunen startet et samarbeid med VK16, har årshjul blitt utarbeidet på skolene. For halvårsvurderingen har det vært endring i praksis etter en vurdering som ble gjort av skoleeier. Kommunen forteller at de i tillegg har rutiner for tilbakemelding på årsrapporter, og at årsrapportene har en kommunal mal som skolene skal følge når de fyller den ut.

I intervju med rektor forteller hun at ett av de dokumentene hun finner som er viktigst av kommunens rutiner, er det som heter «*Prinsipper og praksis for læring og vurdering i Aurskog-Høland kommune*». Fylkesmannen ser at denne rutinen både omtaler prinsipper for VFL og praktisk bruk av halvårsvurdering i Aurskog-Høland.

Det er derfor Fylkesmannens vurdering at Aurskog-Høland kommune vurderer, sørger for ny praksis, og følger opp den nye praksisen på dette temaet.

Opplæring i fag og for elever med IOP

Kommunen forteller at de har startet opp med en rutine hvor skolefaglig rådgiver ser på sammenhengen mellom sakkyndig vurdering – vedtak – IOP – årsrapporter. Rutinen kom på bakgrunn av at skolefaglig rådgiver tidligere var en del av skolenes ressursteam. Etter at rutinen om at den enkelte skole skulle opprette ressursteam var innarbeidet i kommunen, gjorde skoleeier en vurdering om å trekke seg ut fra disse møtene. Rutinen den nå har satt i gang er helt ny. Her ser vi at kommunen har gjort vurderinger som har ført til ny praksis som skal sikre god regelverksetterlevelse. Skoleeier sier i intervju at de foreløpig ikke har gjennomført den delen av rutinen som handler om vurderingen av sammenhengen mellom dokumentene nevnt ovenfor. Vi ser det som sannsynlig at rutinen vil bli gjennomført, men at den på tilsynstidspunktet ikke har synlige resultater opp mot å sørge for eventuell ny praksis. Som eksempel viser vi til punkt 1.9 i tilsynsrapporten hvor det fremkommer at det rettslige kravet ikke er oppfylt for samsvar mellom vedtak og IOP når det gjelder innholdet i opplæringen for elevene som har avvik fra LK06. At kommunen fremdeles er i oppstarten av denne rutinen, og ikke har sett praksis som må endres, medfører også at kommunen ikke har fulgt opp at eventuell praksis er endret.

Årsplaner har tidligere vært tema for Skolelederforum. Gjennom RefLex og intervju bekrefter både rektor og skoleeier at det er stort fokus på resultater etter kartlegginger og prøver på området lesing. Rektor sier i intervju at skoleeier stoler på at den enkelte rektor kvalitetssikrer planer og rutiner, og at oppfølging hovedsakelig skjer på resultater. Skoleeier forteller i intervju at de ikke sjekker om alle kompetansemålene er med i fagplanene, men årshjulet til skolen viser at de arbeider med dette. I RefLex skriver også skoleeier at de generelt ber skolene selv om å sette i gang tiltak, slik at praksis er i tråd med regelverket.

Kommunen har stort fokus på området lesing, som én av flere grunnleggende ferdighet. Vi kan derimot ikke se at skoleeier innhenter tilstrekkelig informasjon om lokalt arbeid med læreplanene i fag. Som en følge av at skoleeier ikke har denne type informasjon vil de heller ikke kunne gjøre vurderinger av om opplæringen i alle fag er i tråd med gjeldende bestemmelser.

Det er derfor Fylkesmannens vurdering at Aurskog-Høland kommune ikke alltid vurderer skolens praksis når det gjelder opplæring i fag. Som en følge av dette er det heller ikke mulig å se at kommunen har sørget for ny praksis, eller har fulgt opp eventuelt ny praksis, på dette temaet.

Oppsummert de tre rettslige kravene

I dette tilsynet er det vurderinger opp mot lovanvendelsen for særskilt språkopplæring, underveisvurdering, opplæring i fag og for elever med IOP som skal vurderes. At skoleeiere kan oppleve at de står i et press mellom hvilke utviklingsområder som skal få hovedfokus, finner Fylkesmannen forståelig. Selv om vi ser at det skjer endringer i praksis i Aurskog-Høland kommune finner vi likevel at de ikke i stor nok grad vurderer innhentet informasjon, sørger for ny praksis, og følger opp ny praksis, opp mot regelverket for Særskilt språkopplæring og Opplæring i fag og for elever med IOP.

Fylkesmannens konklusjon

De rettslige kravene er ikke oppfylt.

Rettslig krav 1.8

Skoleeier må innhente tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp praksis som ikke er i samsvar med regelverket.

Skoleeier må innhente nok informasjon til på en forsvarlig måte å kunne vurdere om skolens praksis er i samsvar med regelverket. Videre må skoleeier også innhente nok informasjon til å kunne følge opp at tiltakene har gitt reelle endringer. Hva som er tilstrekkelig informasjon, vil avhenge av hvilke funn skoleeier gjør i de ulike faser av informasjonsinnhenting. Dette krever at skoleeier har et minimum av informasjon fra alle områder som er regulert av regelverket. Dersom innhentet informasjon indikerer at praksis ikke er i samsvar med regelverket, må skoleeier skaffe seg mer informasjon for å få avklart dette.

Skoleeier må jevnlig innhente og vurdere informasjon om praksis. For å ha et effektivt system som er treffsikkert og innhenter tilstrekkelig informasjon ofte nok, må skoleeier foreta gode vurderinger av risiko. Områder der skoleeier tidligere har sett at det har vært brudd på regelverket, kan indikere høy risiko. Det samme gjelder områder der skoleeier har utarbeidet få retningslinjer for skolens praksis, eller har hatt få tiltak for å øke kompetansen i forståelse og bruk av regelverket. Skoleeier må også i sine vurderinger legge stor vekt på kontroll av områder der manglende etterlevelse av regelverket kan få store konsekvenser for elevene. Basert på slike avveininger av sannsynlighet og konsekvens må skoleeier ta stilling til hvor ofte og hvor omfattende skoleeier skal kontrollere skolens praksis på ulike områder. Dersom brudd på regelverket foregår over lang tid uten å bli avdekket og fulgt opp av skoleeier, vil ikke skoleeiers risikovurderinger og system være forsvarlig.

Fylkesmannens undersøkelser og vurderinger

Skoleeier skriver i RefLex at de innhenter informasjon på følgende vis: 1310.no-gjøremål, ved årlige skolebesøk, månedlige Skolelederforum og via Conexus sine verktøy: Insight og Engage. Fylkesmannen finner også at skoleeier ber om tilbakemelding gjennom verktøyet 1310.no, at rektorer deler rutiner i møter eller på kommunens felles filserver.

Rektor skriver at det flere ganger i året etterspørres hvilken praksis skolene har. Det er mange repeterende gjøremål via 1310.no. I tillegg er det skolebesøk, Skolelederforum og arbeidet med Veilederkorpset (VK16).

På bakgrunn av svarene i RefLex, gjennomgang av innhentet dokumentasjon, og vurderingene vi har gjort i de tidligere rettslige kravene, er det Fylkesmannens vurdering at skoleeier innhenter informasjon på ulike måter. Vi ser at det skjer gjennom digitale verktøy, ulike egeninitierte tilsyn/besøk, resultater fra ulike kartlegginger og prøver, samt på ulike møtearenaer. Selv om Fylkesmannen mener at skoleeier ikke i tilstrekkelig grad foretar en vurdering av innhentet informasjon, og heller ikke sørger for eller følger opp at skolene har endret eventuell lovstridig praksis, er det vår vurdering at skoleeier innhenter tilstrekkelig informasjon ofte nok.

Fylkesmannens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

8. Frist for retting av lovbrudd

Fylkesmannen har i dette tilsynet vurdert totalt 32 rettslige krav, og 7 av disse gjelder skoleeiers forsvarlige system. Vi har i kapitlene 3, 6 og 7 konstatert lovbrudd.

I denne rapporten gir Fylkesmannen Aurskog-Høland kommune frist til å rette lovbrudd, jf. kommuneloven § 60 d.

Frist for retting er 1. mars 2018. Aurskog-Høland kommune må innen denne datoen sende Fylkesmannen en erklæring om at ulovlige forhold er rettet, og en redegjørelse for hvordan lovbrudd er rettet.

Dersom lovbrudd ikke rettes innen den fastsatte fristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som vedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

Følgende pålegg er aktuelle å vedta etter utløp av rettefristen i denne rapporten:

Skolens arbeid med opplæring i fag, jf. kapittel 3

Aurskog-Høland kommune må sørge for at arbeidet med individuelle opplæringsplaner ved Løken skole er i samsvar med opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5. Aurskog-Høland kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. innholdet i IOP-en samsvarer med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen, og synliggjør eventuelle avvik fra LK06
- b. IOP-en har egne mål for opplæringen når elevens opplæring skal avvike fra ordinære læreplaner

Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

Aurskog-Høland kommune må sørge for at Løken skole sikrer at elever som ikke har norsk eller samisk som morsmål, får vurdert sitt behov for særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8.

- c. skolen har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring når eleven har behov for særskilt norskopplæring

System for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd, jf. kapittel 7

Aurskog-Høland kommune må sørge for å ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp kravene i opplæringsloven med forskrift når det gjelder skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, jf. opplæringsloven § 13-10 og §§ 2-8, 5-1 og 5-5 og forskrift til opplæringsloven §§ 3-1, 3-2.

Aurskog-Høland kommune må i denne forbindelse:

- d. bruke innhentet informasjon om elever med IOP til å vurdere om og sørge for at skolens praksis er i samsvar med regelverket

- e. bruke vurderingene av skolens praksis til å sørge for at den er i samsvar med regelverket
- f. følge opp at skolene har endret sin praksis slik at den er i samsvar med regelverket

9. Skoleeiers frist til å rette

Som nevnt i kapittel 8 har Aurskog-Høland kommune fått frist til å rette de ulovlige forholdene som er konstatert i denne tilsynsrapporten.

Frist for tilbakemelding er 1. mars 2018.

Kommunen har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Oslo, 5. januar 2018

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Anja Stidahl

John Dietrichson

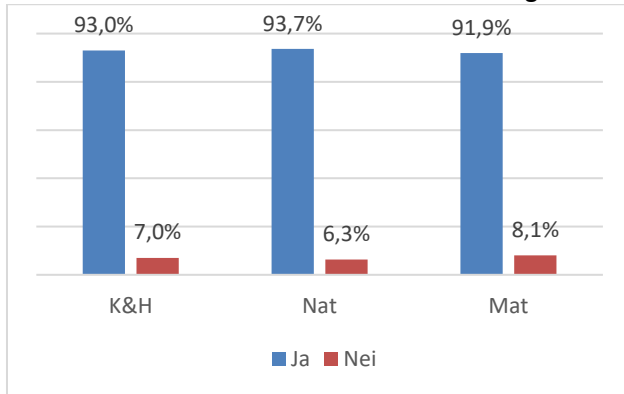
Stein Olav Febakke

Elin Jernberg

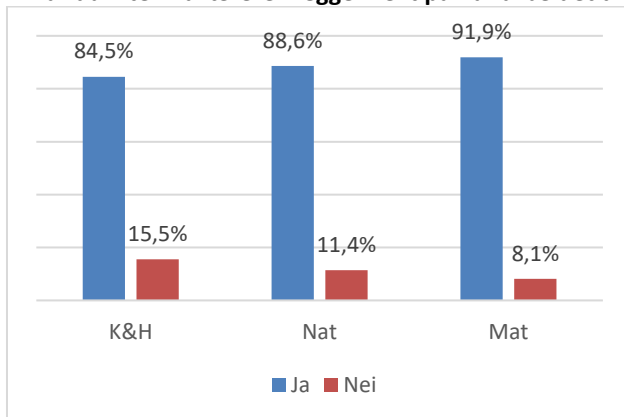
Vedlegg: Resultater spørreundersøkelsen

Nedenfor følger en kortfattet oppsummering av spørreundersøkelsen, med de spørsmålene som ble stilt. Grafene viser de tre fagene samlet for hvert av de åtte spørsmålene.

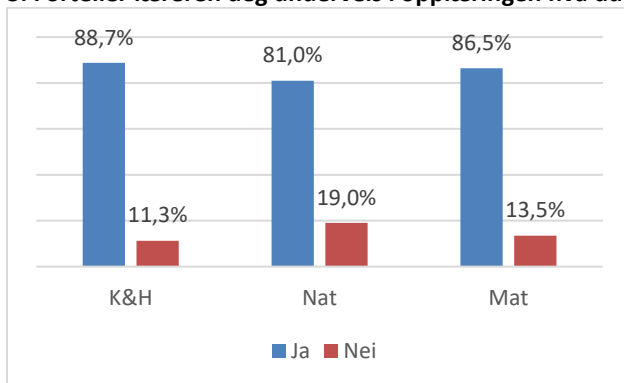
1. Forklarer læreren din hva som er målene i faget slik at du forstår hva du skal lære?

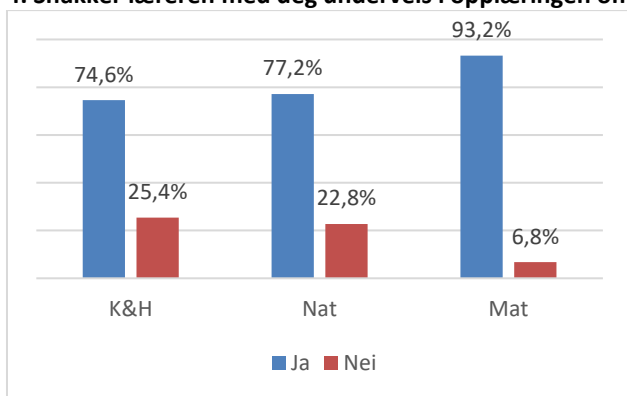
2. Får du vite hva læreren legger vekt på når arbeidet ditt i faget blir vurdert?

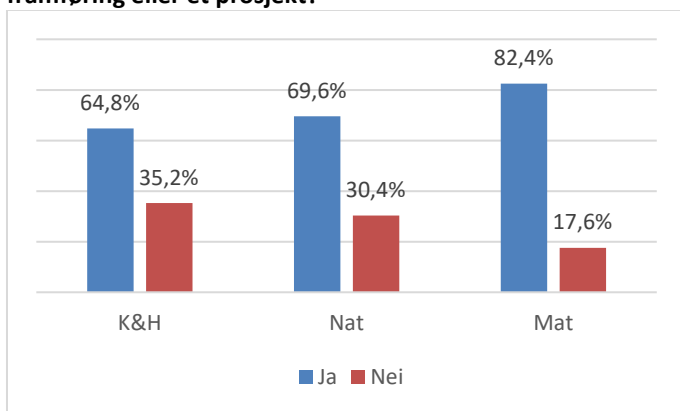
3. Forteller læreren deg underveis i opplæringen hva du får til i faget?

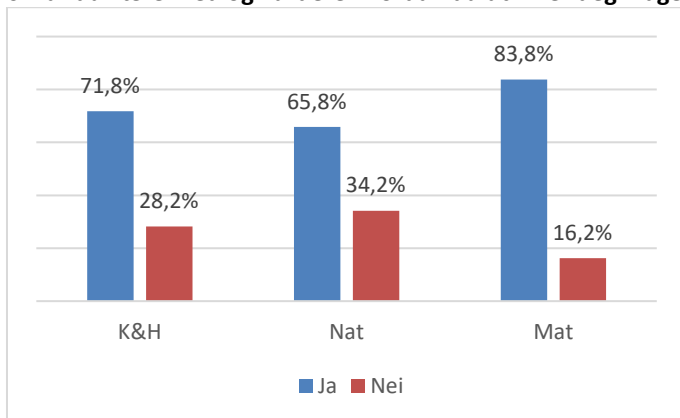
4. Snakker læreren med deg underveis i opplæringen om hva du bør gjøre for å bli bedre i faget?

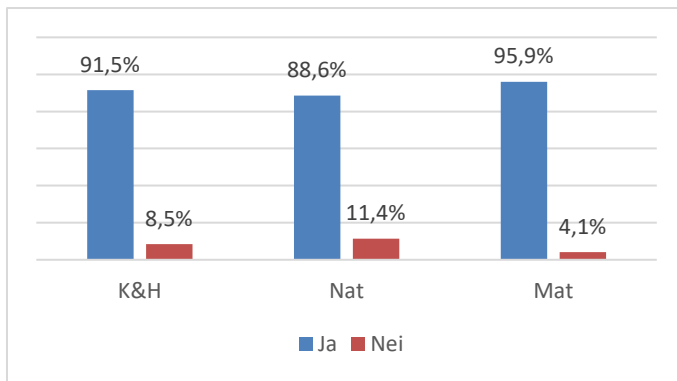
5. Får du være med og vurdere arbeidet ditt i faget, for eksempel hvordan du har gjort det i en oppgave, en framføring eller et prosjekt?

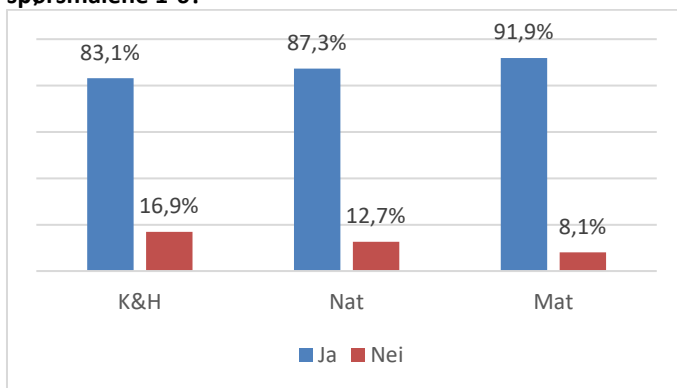
6. Får du være med og vurdere hvordan du utvikler deg i faget gjennom skoleåret?

7. Forteller læreren deg i denne samtalen hva du får til/mestrer i faget du svarte på i spørsmålene 1-6?

8. Snakket læreren med deg i denne samtalen om hva du bør gjøre for å bli bedre i faget du svarte på i spørsmålene 1-6?

Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget

Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen - Skoleledelsen

Vedlegg 1 - Løken skole - 1 Lokal læreplan KRLE.pdf

Vedlegg 2 - Løken skole - 1 Lokal læreplan kroppsøving.pdf

Vedlegg 3 - Løken skole - 1 Lokal læreplan matematikk.pdf

Vedlegg 4 - Løken skole - 1 Referat utviklingsteam.pdf

Vedlegg 5 - Løken skole - 2 årshjul VFL Løken.pdf

Vedlegg 6 - Løken skole - 3 FISKEN struktur på time.pdf

Vedlegg 7 - Løken skole - 4 Hvordan lage gode læringsmål.pdf

Vedlegg 8 - Løken skole - 5 Periodeplan KRLE religion, vitenskap og religionskritikk.pdf

Vedlegg 9 - Løken skole - 5 Periodeplan KRLE profetene.pdf

Vedlegg 10 - Løken skole - 5 Periodeplan KRO dans.pdf

Vedlegg 11 - Løken skole - 5 Periodeplan KRO egentrening.pdf

Vedlegg 12 - Løken skole - 5 Periodeplan Matte algebra.pdf

Vedlegg 13 - Løken skole - 5 Periodeplan Matte tall og algebra.pdf

Vedlegg 14 - Løken skole - 5 Periodeplan MAL VFL Løken.pdf

Vedlegg 15 - Løken skole - 5 Periodeplan MAL2 VFL Løken.pdf

Vedlegg 16 - Løken skole - 6 Arbeidsplan for 9 trinn 2015.pdf

Vedlegg 17 - Løken skole - 6 Arbeidsplan for 10 trinn 2016.pdf

Vedlegg 18 - Løken skole - 7 Skoleutvikling Løken. Årshjul.pdf

Vedlegg 19 - Løken skole - 7 Skolevandring ettersamtale.pdf

Vedlegg 20 - Løken skole - 7 Skolevandring plan gjennomføring våren 2016.pdf

Vedlegg 21 - Løken skole - 9 Agenda planleggingsdager høst 2016.pdf

Vedlegg 22 - Løken skole - 1 Lokal læreplan KRLE.pdf

Vedlegg 23 - Løken skole - 1 Lokal læreplan kroppsøving.pdf

Vedlegg 24 - Løken skole - 1 Lokal læreplan matematikk.pdf

Vedlegg 25 - Løken skole - 10 Eksempel IOP.pdf

Vedlegg 26 - Løken skole - 12 eksempel på vedtak spesialundervisning ny versjon.pdf

Vedlegg 27 - Løken skole - 12 eksempel på vedtak spesialundervisning tidligere versjon.pdf

Vedlegg 28 - Løken skole - 10 Eksempel IOP.pdf

Vedlegg 29 - Løken skole - 12 eksempel på vedtak spesialundervisning ny versjon.pdf

Vedlegg 30 - Løken skole - 12 eksempel på vedtak spesialundervisning tidligere versjon.pdf

Vedlegg 31 - Løken skole - 10 Eksempel IOP.pdf

Vedlegg 32 - Løken skole - 12 eksempel på vedtak spesialundervisning ny versjon.pdf

Vedlegg 33 - Løken skole - 12 eksempel på vedtak spesialundervisning tidligere versjon.pdf
Vedlegg 34 - Løken skole - 13 Rutine for oppfølging av elever med enkeltvedtak IOP.pdf
Vedlegg 35 - Løken skole - 13 Rutine 70 - spesialundervisning – spesialpedagogisk hjelp.pdf
Vedlegg 36 - Løken skole - 3 FISKEN struktur på time.pdf
Vedlegg 37 - Løken skole - 1 Lokal læreplan KRLE.pdf
Vedlegg 38 - Løken skole - 1 Lokal læreplan kroppsøving.pdf
Vedlegg 39 - Løken skole - 1 Lokal læreplan matematikk.pdf
Vedlegg 40 - Løken skole - 5 Periodeplan KRLE religion, vitenskap og religionskritikk.pdf
Vedlegg 41 - Løken skole - 5 Periodeplan KRLE profetene.pdf
Vedlegg 42 - Løken skole - 5 Periodeplan KRO dans.pdf
Vedlegg 43 - Løken skole - 5 Periodeplan KRO egentrening.pdf
Vedlegg 44 - Løken skole - 5 Periodeplan Matte algebra.pdf
Vedlegg 45 - Løken skole - 5 Periodeplan Matte tall og algebra.pdf
Vedlegg 46 - Løken skole - 5 Periodeplan MAL VFL Løken.pdf
Vedlegg 47 - Løken skole - 5 Periodeplan MAL2 VFL Løken.pdf
Vedlegg 48 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse KRLE bibel og profeter.pdf
Vedlegg 49 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse KRO svømming.pdf
Vedlegg 50 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse KRO time for time.pdf
Vedlegg 51 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse Matte brøk m.oppg.pdf
Vedlegg 52 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse Matte tall og algebra.pdf
Vedlegg 53 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse Matte tentamen 8 vår 2016.pdf
Vedlegg 58 - Løken skole - 15 Egenvurderingsskjema KRLE hinduismen.pdf
Vedlegg 60 - Løken skole - 15 Egenvurderingsskjema KRO jeg vurderer min innsats og Fair play.pdf
Vedlegg 61 - Løken skole - 15 Egenvurderingsskjema Matte algebra.pdf
Vedlegg 62 - Løken skole - 15 Egenvurderingsskjema Matte tentamen v2016.pdf
Vedlegg 63 - Løken skole - 16 Eksempel på elevens egenvurdering KRLE hinduismen.pdf
Vedlegg 64 - Løken skole - 16 Eksempel på elevens egenvurdering matematikk negative tall.pdf
Vedlegg 65 - Løken skole - 17 Halvtårs egenvurdering ALLE FAG MAL.pdf
Vedlegg 66 - Løken skole - 18 Innkalling til møte i styringsgruppa.pdf
Vedlegg 67 - Løken skole - 19 Referat styringsgruppemøte 24.pdf
Vedlegg 68 - Løken skole - 2 Årshjul VFL Løken.pdf
Vedlegg 69 - Løken skole - 20 Agenda plangruppemøte 30 nov 2015.pdf
Vedlegg 70 - Løken skole - 20 Agenda plangruppemøte 9 mai 2016.pdf
Vedlegg 73 - Løken skole - 2 Årshjul VFL Løken.pdf

Vedlegg 74 - Løken skole - 20 Agenda plangruppemøte 30 nov 2015.pdf
Vedlegg 75 - Løken skole - 20 Agenda plangruppemøte 9 mai 2016.pdf
Vedlegg 78 - Løken skole - 11 årsrapport IOP.pdf
Vedlegg 79 - Løken skole - 10 Eksempel IOP.pdf
Vedlegg 80 - Løken skole - 21 Innholdsfortegnelse Løkenpermen med rutiner 2015.pdf
Vedlegg 81 - Løken skole - 21 Rutine for oppfølging av elever som vekker bekymring.pdf
Vedlegg 82 - Løken skole - 24 Årshjul Nasjonale Prøver Løken.pdf
Vedlegg 83 - Løken skole - 21 Rutine for oppfølging av elever som vekker bekymring.pdf
Vedlegg 84 - Løken skole - 26 Rutine for foring og varsling av elever med bekymring.pdf
Vedlegg 85 - Løken skole - 26 Rutine 76 - Bekymringsfullt elevfravær i Aurskog-
Hølandskolen.pdf
Vedlegg 86 - Løken skole - 21 Rutine for oppfølging av elever som vekker bekymring.pdf
Vedlegg 87 - Løken skole - 21 Rutine for oppfølging av elever som vekker bekymring.pdf
Vedlegg 88 - Løken skole - 27 kartleggingsverktøy særskilt språk.pdf
Vedlegg 89 - Løken skole - 27 kartleggingsverktøy særskilt språk nivå 2.pdf
Vedlegg 90 - Løken skole - 28 Rutine for oppfølging av elever med særskilt språkopplæring.pdf
Vedlegg 91 - Løken skole - 28 Rutine 82 - Særskilt språkopplæring.pdf
Vedlegg 92 - Løken skole - 29 Vedtaksmal særskilt språk.pdf
Vedlegg 93 - Løken skole - 28 Rutine 82 - Særskilt språkopplæring.pdf
Vedlegg 94 - Løken skole - 28 Rutine 82 - Særskilt språkopplæring.pdf
Vedlegg 95 - Løken skole - 28 Rutine for oppfølging av elever med særskilt språkopplæring.pdf
Vedlegg 96 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse KRLE bibel og profeter.pdf
Vedlegg 97 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse KRO time for time.pdf
Vedlegg 98 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse KRO svømming.pdf
Vedlegg 99 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse Matte brøk m.oppg.pdf
Vedlegg 100 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse Matte tall og algebra.pdf
Vedlegg 101 - Løken skole - 8 Kriterier for måloppnåelse Matte tentamen 8 vår 2016.pdf
Vedlegg 102 - Løken skole - 11 årsrapport IOP.pdf
Vedlegg 103 - Løken skole - 10 Eksempel IOP.pdf
Vedlegg 104 - Løken skole - 20 Agenda plangruppemøte 30 nov 2015.pdf
Vedlegg 105 - Løken skole - 2 Årshjul VFL Løken.pdf
Vedlegg 106 - Løken skole - 2 Årshjul VFL Løken.pdf
Vedlegg 107 - Løken skole - 20 Agenda plangruppemøte 9 mai 2016.pdf

Skoleeiers forsvarlige system - Skoleeier

Vedlegg 1 - Aurskog-Høland kommune - Rutine 70 - spesialundervisning.docx

Vedlegg 2 - Aurskog-Høland kommune - Rapport lærerundersøkelsen april 2016.doc

Vedlegg 3 - Aurskog-Høland kommune - Plan for kvalitetssikring av læringsmiljøet.pdf

Vedlegg 4 - Aurskog-Høland kommune - Plan for individuell vurdering - vurdering for læring.pdf

Vedlegg 5 - Aurskog-Høland kommune - Plan for kompetanseutvikling 2016-17.pdf

Vedlegg 6 - Aurskog-Høland kommune - Matematikk - Kjennetegn på måloppnåelse.docx

Vedlegg 7 - Aurskog-Høland kommune - Kunst og håndverk - kjennetegn på måloppnåelse 10.docx

Vedlegg 8 - Aurskog-Høland kommune - PS 12-47 - forslag til Aurskog-Hølandstandarder.pdf

Vedlegg 9 - Aurskog-Høland kommune - PS 14-39 Innføring av flere Aurskog-Hølandstandarder.pdf

Vedlegg 10 - Aurskog-Høland kommune - PS 14-9 Evaluering av innføringen og resultatene av

Aurskog-Hølandstandarder.pdf

Vedlegg 11 - Aurskog-Høland kommune - PS 16-34 Resultater kartlegging lesing 2016.pdf

Vedlegg 12 - Aurskog-Høland kommune - PS 16-42 Resultater kartlegging regning-matematikk.pdf

Vedlegg 13 - Aurskog-Høland kommune - Tilbakemeldingsmoter høsten 2016.docx

Vedlegg 14 - Aurskog-Høland kommune - Tilbakemeldingsmoter våren 2016.docx

Vedlegg 15 - Aurskog-Høland kommune - Del A Dialogbasert tilsyn med skolene.docx

Vedlegg 16 - Aurskog-Høland kommune - Rutine 82 - Særskilt språkopplæring.docx

Vedlegg 17 - Aurskog-Høland kommune - Tilstandsrapport for skoleåret 2014-15.pdf

Skoleeiers forsvarlige system - Skoleledelsen

Vedlegg 1 - Løken skole - 30 agenda for kommunalt tilsyn.pdf

Vedlegg 2 - Løken skole - 31 årsberetning 2015.pdf

Vedlegg 3 - Løken skole - 30 agenda for kommunalt tilsyn.pdf

Vedlegg 4 - Løken skole - 28 Rutine 82 - Særskilt språkopplæring.pdf

Vedlegg 5 - Løken skole - 28 Rutine for oppfølging av elever med særskilt språkopplæring.pdf

Vedlegg 6 - Løken skole - 30 agenda for kommunalt tilsyn.pdf

Tilleggsdokumentasjon mottatt fra rektor og fra skoleeier

1. Mal for fag- og utviklingssamtaler ved Løken skole

2. Rutine 42 – Saksbehandling ved enkeltvedtak
3. Skoleeiers e-postsvar 15. november 2016; om skoleeiers forsvarlige system
4. Skoleeiers e-postsvar 18. november 2016, med mal for ledersamtale i Aurskog-Høland kommune
5. Rektors notat 21. november 2016; om kartlegging av elever med behov for særskilt språkopplæring